

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

JAARVERSLAG 2017

ONDERWIJS

Onderwijsverslag 2017

Inhoud**pag.**

1	De beleidsdoelstellingen van de Universiteit Hasselt	5
2	De kwaliteitszorg	
2.1	Interne kwaliteitszorg	17
2.2	Externe kwaliteitszorg	20
3	Het opleidingsaanbod	22
4	Onderwijs- en examenregelingen	
4.1	Onderwijsregeling	23
4.2	Examenregeling	27
5	Gegevens over de studenten	29
6	Studenten met examencontract	30
7	Internationale relaties	
7.1	Inleiding internationalisering aan UHasselt	31
7.2	Internationale onderwijsprogramma's	32
7.3	Universitaire ontwikkelingssamenwerking	37
8	Taalrapportering 2016-2017	
8.1	Doelstellingen en rechtsgrond	43
8.2	Voorwaarde inzake kwaliteit en democratisering	48
8.3	Gedragcode	49

1. De beleidsdoelstellingen van de Universiteit Hasselt

De visie op onderwijs is in het onderwijsbeleidsplan 2013-2018 in volgende strategische (SD) en operationele (OD) doelstellingen vertaald:

SD 1	UHasselt tekent aan een strategisch opleidingsaanbod.
OD 1.1	Het opleidingsaanbod van de UHasselt met zijn afstudeerrichtingen nauw laten aansluiten bij de onderzoeksspeerpunten en de onderlinge interactie tussen deze speerpunt domeinen waardoor de UHasselt als kennisinstelling een belangrijk knooppunt is in het innovatieweb.
OD 1.2	Duurzaam inspelen op actuele maatschappelijke noden door afstemming van opleidingen.
SD 2	UHasselt verfijnt haar onderwijsconcept en focust op employability skills.
OD 2.1	Competentiegericht onderwijs versterken en employability skills in de opleidingen implementeren.
OD 2.2	Uitbouwen van het onderzoek van onderwijs.
OD 2.3	Creëren van een stimulerende leeromgeving waarin een verscheidenheid aan werkvormen ontwikkeld wordt.
OD 2.4	Visie ontwikkelen aangaande digitaal leren.
OD 2.5	Uitwerken van een systeem voor evaluatie en kwaliteitscontrole van de evaluatie.
OD 2.6	Verspreiden van informatie over de onderwijsvisie via gerichte communicatiekanalen.
SD3	UHasselt verbetert de instroom en doorstroom van studenten via een inclusieve aanpak.
OD 3.1	Instroom van studenten verbeteren rekening houdend met de achtergrondkenmerken van studenten.
OD 3.2	Doorstroom van studenten verbeteren rekening houdend met de achtergrondkenmerken van studenten.
OD 3.3	Studenten stimuleren om talenten optimaal te ontplooien.
SD 4	UHasselt verstrekt haar kwaliteitszorg op alle niveaus.
OD 4.1	Succesvolle integratie van de hogeschoolopleidingen in de UHasselt.
OD 4.2	Realiseren van een efficiënte organisatie van de centrale onderwijsdiensten door het optimaliseren van processen en systemen.
OD 4.3	Optimaliseren van de samenstelling en de werking van de overlegorganen voor een efficiënt en effectief overleg over onderwijsaangelegenheden.
OD 4.4	Succesvolle implementatie van het kwaliteitszorgsysteem op instellingsniveau.
OD 4.5	Verdere implementatie van het kwaliteitszorgsysteem op opleidingsniveau.
OD 4.6	Realiseren van een efficiënte organisatie van het academiejaar door het afstemmen van de academische kalenders van de verschillende opleidingen.
SD5	UHasselt stimuleert lifelong learning bij haar afgestudeerden en haar personeel.
OD 5.1	Stimuleren van initiatieven voor het versterken van de alumniwerking.
OD 5.2	Uitbouwen van opleidingsaanbod in het kader van postacademische / permanente vorming.
OD 5.3	De krachten van onderwijs en onderzoek bundelen om te komen tot een performant aanbod van doctoral schools en postdoc opleidingen waarvan de kwaliteit wordt bewaakt en geoptimaliseerd.
OD 5.4	Ontwikkelen van professionalisering van docenten.
SD6	UHasselt werkt aan netwerking en internationalisering van het onderwijs.
	Cf. strategische doelstellingen uit het Internationaliseringsbeleid

Onderstaand beschrijven we welke acties en processen we in 2016-2017 hebben opgezet voor de implementatie van het onderwijsbeleidsplan.

SD 1 UHasselt tekent aan een strategisch opleidingsaanbod.**Participatiegraad**

Limburgse 18-jarigen participeren procentueel minder aan universitair onderwijs dan hun leeftijdsgenoten elders in Vlaanderen. Voor een opleiding die de UHasselt aanbiedt, is de Limburgse participatiegraad echter vergelijkbaar met deze van de rest van Vlaanderen. Dat de participatiegraad van Limburgers gerelateerd is met het onderwijsaanbod aan de Limburgse Universiteit blijkt bijvoorbeeld ook uit het feit dat de Limburgse participatiegraad in zowel de opleiding rechten als handelswetenschappen de Vlaamse participatiegraad bereikte van zodra deze opleidingen werden aangeboden aan de UHasselt.

De participatiestudie van oktober 2014 simuleerde wat het effect zou zijn wanneer bepaalde universitaire opleidingen bijkomend aan de UHasselt zouden aangeboden worden. In kader van het meerjarenplan werd deze studie in juli 2016 voor een aantal van deze opleidingen (farmacie, bio-ingenieur, ingenieur) geactualiseerd. Naar aanleiding van een meerjarenplan werd deze studie in 2017 hernomen. Vertrekkende van het verwacht aantal generatiestudenten in de weerhouden opleidingen aan de UHasselt werden ook het verwacht aantal studenten in de volledige bachelor en daaropvolgende master in kaart gebracht.

Profilering en positionering

Om zich beter te kunnen profileren heeft de masteropleiding handelsingenieur de afstudeerrichting 'Marketing' in 2017-2018 omgevormd naar 'Marketing Intelligence'. Het stelt de instelling in staat om deze opleiding beter te positioneren en te differentiëren ten opzichte van afstudeerrichtingen in andere masters zoals de Master Toegepaste Economische Wetenschappen afstudeerrichting 'Marketing', de Master of Management afstudeerrichting 'International Marketing Strategy' en de (toekomstige) Master Handelswetenschappen afstudeerrichting 'Marketing Management'. De master Handelsingenieur met afstudeerrichting 'Marketing Intelligence' neemt een unieke positie in binnen dit aanbod.

De masteropleiding handelsingenieur diende in het najaar 2017 bij VLIR opnieuw een aanvraag voor een naamswijziging van een afstudeerrichting in. De huidige afstudeerrichting 'Technologie, innovatie- en milieumanagement zal vanaf 2018-2019 de afstudeerrichting 'Technologie in Business' worden. De reden voor deze naamswijziging is meer focus leggen en herkenbaarheid creëren zowel voor studenten als voor de arbeidsmarkt. De focus wordt verlegd naar de rol van technologie in het bedrijfsleven, waarin studenten worden opgeleid om nieuwe technologische ontwikkelingen kritisch te evalueren vanuit het perspectief van zowel het bedrijfsleven als de samenleving en deze vervolgens om te zetten tot succesvolle businessopportuniteiten. De naamswijziging verkreeg goedkeuring.

De masteropleiding Management diende in het najaar 2017 bij VLIR een aanvraag in voor een nieuwe afstudeerrichting 'Strategy and Innovation Management'. De Master of Management is een groeiende opleiding van de Faculteit Bedrijfseconomische wetenschappen van de UHasselt. Het huidig aanbod is echter beperkt tot twee afstudeerrichtingen. Een verbreding van het aanbod door het opstarten van de afstudeerrichting "Strategy and Innovation Management" heeft o.a. voordelen:

- Strategie en innovatiemanagement zijn erg belangrijke disciplines binnen de huidige economische context die gekenmerkt wordt door disruptieve technologieën en nieuwe “business models” waardoor bedrijven in heel wat industrietakken hun strategie moeten herdefiniëren en hun technologische kennis moeten veranderen / verbeteren.
- Binnen de faculteit is er topexpertise op het vlak van (open) innovatie, innovatie ecosystemen, business modeling, strategisch innoveren, veranderingsmanagement, entrepreneurship, en groeistrategieën. De vele internationale publicaties van de BEW-stafleden bewijzen deze expertise.
- Er is een sterke groei in de vraag naar specifieke masterprogramma's in Entrepreneurship & Innovation Management. Om de UHasselt te differentiëren van de vele E&I programma's wordt de nadruk gelegd op groeistrategieën van bedrijven (door strategie en innovatiemanagement te combineren met elkaar), minder op entrepreneurship in de klassieke zin waar de aandacht vooral gaat naar het opstarten van een bedrijf.

Maatschappelijke noden en ontwikkelingen

Na de sluiting van de mijnen in de jaren 80, staat de Limburgse regio met de sluiting van de Ford vestiging in december 2014 opnieuw onder druk. Het Limburgse economische weefsel heeft een aantal belangrijke problemen die een snel herstel bemoeilijken. Zo is de scholingsgraad van beroepsgeschikte bevolking lager dan in de rest van Vlaanderen. Door het beperkt universitair opleidingsaanbod kiezen universiteitsstudenten vaker om buiten de provincie te studeren. De UHasselt heeft daarom, in het kader van haar maatschappelijke opdracht, mee de *lead* genomen bij het opstellen van het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK). Zo werd o.a. de nood aan handelswetenschappers voor de verdere ontwikkeling van de regionale economie geëxpliciteerd door een expertencommissie, die door de minister-president van de Vlaamse regering belast was met een analyse van de economische situatie in Belgisch-Limburg.

Naar aanleiding hiervan diende de faculteit Bedrijfseconomische wetenschappen eind februari 2016 een macrodoelmatigheidsdossier in m.b.t. de master in de handelswetenschappen (i.s.m. de KU Leuven). Het derde bachelorjaar en het schakelprogramma ging van start in het academiejaar 2017-2018. De master handelswetenschappen gaat van start in september 2018 (academiejaar 2018-2019).

Alle Vlaamse universiteiten, met Universiteit Gent als penvoerende instelling, wensen een nieuwe master-na-master Global Health in te richten. Met deze nieuwe ManaMa wensen de instellingen via een multidisciplinaire opleiding bij te dragen aan de gezondheidsproblematieken en mondiale uitdagingen van de 21ste eeuw. Het consortium verwacht een definitieve beslissing van NVAO in het voorjaar 2018.

De opleiding mobiliteitswetenschappen voert in 2017-2018 een multidisciplinair VLIR-ICP masterprogramma in: ‘Master of Transportation Sciences – Road Safety in Developing Countries’ (120 studiepunten). Dit programma gaat uit van een unieke benadering van verkeersveiligheid in ontwikkelingslanden. Twaalf studenten uit landen met een laag inkomen krijgen er jaarlijks toelating toe. Dit past binnen de strategie van de School voor Mobiliteitswetenschappen om meer internationale studenten aan te trekken en daarmee gepaard de mogelijkheid om het curriculum te

richten op de noden in ontwikkelingslanden (goedgekeurd door VLIR-UOS op 13.07.2016 en door het onderwijsmanagementteam (OMT) van de opleiding mobiliteitswetenschappen op 22.02.2017).

Ondernemerschap

STUDENTSTARTUP ZET IN OP HET STIMULEREN VAN ONDERNEMEND GEDRAG BIJ STUDENTEN EN HELPT BIJ DE OPSTART VAN JE EIGEN ZAAK

In 2017 zette StudentStartUP aan de UHasselt opnieuw sterk in op de begeleiding van studenten met zin om te ondernemen. Dit leidde niet alleen tot de oprichting van succesvolle start-ups. De ervaring die de student-ondernemers hebben meegekregen, is zeker zo belangrijk. Ook in een latere fase of na hun studie, kunnen ze immers kiezen voor een eigen onderneming of voor de rol van intrapreneur. Ze worden de CEO van hun eigen professionele leven door het stuur zelf in handen te nemen en de nodige skills te ontwikkelen.

Via het keuze-opleidingsonderdeel "OndernemensZIN", interfacultair en extracurriculair aangeboden, wil de UHasselt de goesting om te ondernemen uitlokken bij studenten van een derde bachelor of een eerste master. In het academiejaar 2016-2017 schreven 50 studenten zich in voor dit opleidingsonderdeel.

Onder andere uit dit opleidingsonderdeel, maar ook uit de vele contacten met studenten bleek dat er een behoefte is bij niet-economische opleidingen aan kennis en kunde van businessplanning. Om hieraan tegemoet te komen werd in 2017 een nieuw opleidingsonderdeel 'bouwstenen voor een businessplan, de theorie' in het curriculum geïntegreerd.

Het tweede werkingsjaar van StudentStartUP leerde ons dat de animo bij de studenten steeg om deel te nemen aan activiteiten gerelateerd aan ondernemerszin en ondernemerschap. In het kader van het EFRO-project Pitch Please richtten we Innovation Station op, waarbij 44 enthousiaste studenten in teams van diverse opleidingen brainstormen en een uitdaging ombouwen tot een businessidee onder begeleiding van experts. Maar liefst 71 studenten van UHasselt namen deel aan het inspiratiecafé met Wim Ballieu, Descy en illusionist Piet Kusters. Daarnaast waren de infosessies rond het statuut van student-ondernemer (30) en boekhouding/BTW/fiscaliteit (49) enorm in trek. Onder impuls van StudentStartUP namen meerdere UHasselt-studenten uit verschillende opleidingen deel aan **ondernemerswedstrijden**. Een aantal van hen ontvingen belangrijke onderscheidingen. Zo werd onder andere informatica-student, Michiel Kempen, student-ondernemer van het jaar bij UNIZO-Limburg.

StudentStartUP UHasselt begeleidde in 2017 66 studenten, onder wie

- 17 studenten reeds gestart zijn met een onderneming;
- 11 studenten hun idee concreet aan het uitwerken zijn;
- 29 een idee zoeken of nog een vaag idee hebben;
- 9 studenten die hun idee onderzocht hebben, maar niet zullen verderzetten;
- 50 man is en 16 vrouw;
- 10 Industriële ingenieurswetenschappen volgen, 26 Bedrijfseconomische wetenschappen, 10 Wetenschappen, 5 Geneeskunde en levenswetenschappen, 5 Rechten en 10 Architectuur en kunst.

Educatieve masters

In maart 2016 verscheen de conceptnota aan de Vlaamse Regering 'Lerarenopleidingen versterken – wervende en kwalitatieve lerarenopleidingen als basispijler voor hoogstaand onderwijs'. Deze nota tekent een kader uit voor de hervorming van de lerarenopleiding.

De UHasselt erkent het belang van de inschaling van de lerarenopleidingen volgens de Vlaamse Kwalificatiestructuur. Om de omvorming van de huidige specifieke lerarenopleidingen tot educatieve masters voor te bereiden ondernam de instelling diverse acties:

- Als projectpartner droeg ze actief bij aan het transitieproject "Naar een geïntegreerd organisatiemodel voor lerarenopleidingen met meerdere aanbieders". Dit project, dat startte op 1 januari 2017, is inmiddels afgerond en opgeleverd d.m.v. een rapport aan het Departement Onderwijs en een studiedag op 2 februari 2018.
- Ze stelde 2 deeltijdse medewerkers aan om de transitie en de Toets Nieuwe Opleiding voor de betreffende educatieve masters voor te bereiden.
- Gezien de educatieve masteropleidingen de verschillende faculteiten overstijgen, richtte UHasselt een Interfacultaire School voor Educatieve Studies (SES) op (beslissing RvB 09.05.2017). SES zal binnen UHasselt verantwoordelijk zijn voor de organisatie en het uitvoeren van de educatieve masteropleidingen zoals omschreven in de conceptnota van de Vlaamse regering. Daarnaast zal SES instaan voor het onderzoeksdomein 'onderzoek van onderwijs' en verantwoordelijk zijn voor de concrete implementatie van het onderzoeksbeleid op instellingsniveau. De interfacultaire onderzoeksgroep 'onderzoek van onderwijs' (O³ - opgericht in 2014) is in SES ondergebracht. Het College van Decanen keurde op 29 september 2017 de samenstelling van het interfacultair schoolbestuur goed.
- Ze heeft voor het begrotingsjaar 2018 financiële middelen ingeschreven om de transitie van de specifieke lerarenopleiding naar de educatieve masters voor te bereiden.

SD 2 UHasselt verfijnt haar onderwijsconcept en focust op employability skills.

Employability skills en competentiegericht onderwijs (OD2.1)

De implementatie van competentiegericht onderwijs en employability skills, zoals beschreven in voorgaande jaarverslagen, is in 2017 verder gezet. De opleidingen werden en worden bij deze implementatie ondersteund door de dienst Onderwijsontwikkeling, innovatie en diversiteit (OODI). In 2017 heeft OODI vooral opleidingen ondersteund bij het invoeren van leerlijnen. Door het gebruik van leerlijnen worden de employability (en academic) skills in de opleidingsonderdelen meer systematisch aangepakt.

Per employability skill is een overzicht opgemaakt (en afgestemd met enkele opleidingen) van de onderdelen/niveaus waaruit een employability bestaat en waaraan opleidingen stapsgewijs kunnen werken binnen hun onderwijs. Dit overzicht heeft tot doel ondersteuning te bieden bij de reflectie van een OMT: 'Welk niveau willen we dat de studenten behalen?', 'Moet elk onderdeel even sterk aan bod komen?'. Door de toepassing van deze groeipaden krijgen opleidingen concreet zicht op welke competenties/skills per jaar gewerkt moet worden.

Uitbouwen van onderzoek van onderwijs (OD2.2)

In januari 2014 richtte de UHasselt een interfacultaire onderzoeksgroep 'onderzoek van onderwijs' (O³) op. Zoals hoger vermeld, werd in 2017 de onderzoeksgroep O³ ondergebracht in de interfacultaire school voor educatieve studies (SES).

- Op 5 januari 2017 keurde de Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport het project 'Efficiënte eerstelijns-interventies voor hoogbegaafdheid in de (geestelijke) gezondheidszorg in Vlaanderen' goed. Dit project werd ingediend door de Leerstoel Hoogbegaafdheid. Voor de uitvoering van dit project werd een projectmedewerker aangesteld.
- Het onderzoek naar de bevordering van het studiesucces in het hoger onderwijs werd ook in 2017 gecontinueerd. De onderzoeksresultaten werden via diverse kanalen gedissemineerd.

Creëren van een stimulerende leeromgeving en implementeren van blended learning (OD2.3 en OD2.4)

DIGITALE LEEROMGEVING – BLENDED LEARNING

- In 2016 lanceerde UHasselt het ALIPA-project (Aligning IT with Partners) – een project met als doel het bepalen van de ICT-strategie voor de komende jaren. Binnen ALIPA is o.l.v. de vicerector Onderwijs een strategie m.b.t. stimulerende en digitale leeromgevingen in voorbereiding.
- UHasselt participeert sinds september 2016 aan een Erasmus+-project; 'Online proctoring for remote evaluation'. Binnen dit project is het de bedoeling om ervaring met online proctoren van studenten, die zich niet op de UHasselt-campus bevinden tijdens het afleggen van hun examens, op te doen. OODI organiseerde een informatiesessie met een ervaringsdeskundige.

BLACKBOARD

In juli 2017 schakelde de UHasselt over naar een nieuwe Blackboardomgeving 'Blackboard Essentials'. Om gebruikers optimaal te ondersteunen werd in eerste instantie een gecertificeerde opleiding georganiseerd.

DOCIMO

Een stafmedewerker van de dienst OODI ondersteunt sinds eind 2016 het lopende pilootproject rond DOCIMO in de faculteit GLW. Momenteel werken zowel de bachelor geneeskunde als de bachelor revalidatiewetenschappen en kinesitherapie voor een aantal opleidingsonderdelen in DOCIMO. Als 'giscorrectie' wordt binnen dit platform gebruik gemaakt van zekerheidsgraden in plaats van meer traditionele correcties.

Naar aanleiding van verscheidene beroepsprocedures en vragen vanuit verschillende faculteiten werd voorbereidend werk gedaan omtrent het formuleren van meerkeuzevragen en het voorbereiden van meerkeuzetoetsen. Verschillende workshops en begeleidende documenten in verband met gesloten vragen worden uitgewerkt en werden opgeleverd in academiejaar 2016-2017.

HANDLEIDING MOOC

In het kader van een innovatief onderwijsproject werkte de School voor Mobiliteitswetenschappen in 2015-2016 aan een pilootproject voor expertise-opbouw m.b.t. de meerwaarde van een MOOC als marketing-, informatie- en evaluatietool.

Naast de realisatie van de allereerste MOOC (www.transportationmooc.be) werd in oktober 2017 de handleiding “*So, what now about MOOCs?!*” ontwikkeld. Deze handleiding laat toe om teams binnen andere faculteiten te inspireren om zelf ook met MOOCs aan de slag te gaan.

INNOVATIEVE ONDERWIJSPROJECTEN

Innovatie is één van de speerpunten van de UHasselt. Daarom wordt jaarlijks in de begroting en dit sinds 2015 een budget van 150.000 euro gereserveerd voor innovatieve onderwijsprojecten. Het doel is opleidingen te ondersteunen in de uitwerking van onderwijsvernieuwingen.

In september 2017 gaf de UHasselt groen licht voor drie nieuwe innovatieve onderwijsprojecten (IOP): een Live Lab-platform, een internationaal netwerk van rechtenopleidingen en een schetsatlas. De ingezonden voorstellen werden onder meer beoordeeld op hun innoverend karakter en/of koppeling aan het Onderwijsbeleidsplan, de duurzaamheid van het project en de mogelijkheid tot uitbreiding naar andere opleidingen/faculteiten en op de haalbaarheid van de doelstellingen. Alle projecten hebben een maximale doorlooptijd van twee jaar. De drie gehonoreerde innovatieve onderwijsprojecten zijn:

1. Live Lab-platform, Faculteiten ARK en IIW (in samenwerking met PXL)

Steeds meer ontwerp- en bouw-gerelateerde opleidingen maken in hun onderwijs gebruik van project-based learning. De faculteiten ARK en IIW willen die methode optimaliseren en faciliteren door de oprichting van een Live Lab-platform – met een combinatie van en interactie tussen bestaande leer- en werkvormen (Design Studio Projects en Live Projects) én met het nieuwe (interfacultaire) Design & Build Projects.

2. Internationaal netwerk OGO-PGO rechten, Faculteit REC

Binnen dit IOP wil de faculteit Rechten een internationaal netwerk oprichten van rechtenopleidingen die eveneens het OGO-PGO-onderwijsconcept hanteren. Dit netwerk moet niet alleen inzetten op een verdere professionalisering van docenten én studenten, maar ook op een grotere profilering (vooral als het gaat om het studentcentrale en inclusieve aspect van OGO-PGO). De faculteit zal verkennende gesprekken voeren bij partners en experts van het netwerk samenbrengen.

3. Schetsatlas, Faculteit ARK

Voor het onderwijzen van schets(hand)vaardigheden/handelingen/processen wil de faculteit Architectuur en kunst gebruikmaken van videoregistratie. Concreet gaat het om tutorials van docenten via filmpjes die – live dan wel uitgesteld – te vinden en te raadplegen zijn op een website en/of in een digitaal archief.

Systeem voor evaluatie en kwaliteitscontrole van evaluatie (OD2.5)

In najaar 2017 zette de dienst Onderwijsontwikkeling, diversiteit en innovatie in op de ontwikkeling van een instellingsbreed kader voor evaluatie. Dit kader kwam eind 2017 tot stand op basis van analyses en een eerste try-out. Centraal in dit evaluatiekader staan de krijtlijnen voor kwaliteitsvolle evaluatie.

Drie belangrijke componenten geven vorm aan kwaliteitsvol evalueren: competentiegericht en congruent evalueren, leren uit evalueren en de student als actieve participant.

Het instellingsbrede kader wordt door de opleidingen vertaald in een opleidingsspecifiek evaluatieprogramma. Dit evaluatieprogramma krijgt vorm vanuit de eigenheid en de specificiteit van de opleiding.

In het voorjaar van 2018 wordt gestart met de verdere uitrol van de ontwikkelingen van evaluatieprogramma's in een groot aantal opleidingen van de UHasselt.

SD 3 UHasselt verbetert de instroom en doorstroom van studenten via een inclusieve aanpak.

Instroom van studenten verbeteren (OD 3.1)

OVERGANG SECUNDAIR ONDERWIJS – HOGER ONDERWIJS

Om de instroom van generatiestudenten zo vlot mogelijk te laten verlopen, heeft de universiteit steeds veel belang gehecht aan goede relaties met het secundair onderwijs. Toch blijkt de laatste jaren dat de problematiek van de instroom – dit geldt niet enkel voor de Limburgse regio – nog grondiger moet worden aangepakt. Voor haar aanpak baseert de universiteit zich op een onderzoek naar de overgang secundair onderwijs – hoger onderwijs en het hieraan gerelateerde studiesucces. Zij zet in op methodieken en ondersteunende tools om het oriënteringstraject en de studiekeuze zo goed als mogelijk te begeleiden en is sceptisch ten aanzien van oriëntatie-/toelatingsproeven die op basis van een eenmalige test studenten adviseren over hun bekwaamheid tot het aanvangen van hoger onderwijs.

Het betreffende onderzoeksproject werd opgezet in 2013 onder leiding van de ere-vice-rector onderwijs (zie ook onder SD2 bij onderzoek van onderwijs).

In een **eerste fase** werd een uitgebreide literatuurstudie uitgevoerd. Hierbij werden de belangrijkste studentfactoren voor studiesucces in het hoger onderwijs in kaart gebracht.

In een **tweede fase** werd in het najaar van 2014 een samenwerkingsproject met scholen opgestart dat een betere oriëntering van leerlingen naar het hoger onderwijs beoogt. Sinds de start van het project werden gegevens verzameld in een 35-tal scholen secundair onderwijs m.b.t. belangrijke factoren voor studiesucces in het hoger onderwijs (gebaseerd op voorgaande literatuurstudie). Deze gegevens werden vervolgens gekoppeld aan de studieresultaten in het hoger onderwijs. Er werden analyses uitgevoerd m.b.t. studieresultaten van twee cohorten deelnemende leerlingen die in 2015-2016 en 2016-2017 ingestroomd zijn aan de Universiteit Hasselt. De resultaten zijn veelbelovend. Vooral factoren m.b.t. de vooropleiding blijken belangrijk te zijn voor de oriëntering naar het hoger onderwijs toe. Mogelijke implementaties, zoals een instrument ter ondersteuning van het studiekeuzeprocess in het secundair onderwijs, worden nader uitgewerkt.

Speciale aandacht is er eveneens voor de verbetering van de instroom in de wetenschappelijke opleidingen, de zogenaamde STEM-opleidingen: naast activiteiten in het kader van UHasselt@school (proefritten, 'prof voor de klas', TAST-INGS, workshops voor leerlingen, meeloopdagen...) is extra ingezet op het ontwikkelen van netwerken met leraren en op professionaliseringsactiviteiten (zie ook verder):

- Informatica: netwerk voor leraren + lessenreeks informatiewetenschappen voor leraren;
- Fysica: ontwikkelen van een online en blended leerplatform + Netwerk Fysica Fys@LIM-netwerk;

- Wiskunde: inzet van leerkracht SO in de 1ste bachelor met het oog op de inschatting van de begincompetenties;
- Chemie: GAPc (gaming in een project chemie);
- Biologie: uitbouw van een platform voor leraren.

Daarnaast bestaat het coachingproject voor de toelatingsproef geneeskunde... (zie vorige jaarverslagen).

EDUCATIEF MEDEWERKERS SES – RELATIEBEHEERDER S.O.

Om sterker te kunnen inzetten op het netwerk met secundair onderwijs (S.O.) zijn op 2 niveaus mandaten vrijgemaakt: nl. 1 voltijds mandaat bij de dienst Communicatie en Marketing (relatiebeheerder secundair onderwijs) en 3 FTE's binnen SES (aanstelling van 6 halftijdse educatieve medewerkers). De ambitie is multidisciplinair samenwerken aan een educatief aanbod voor studenten en leraren en om de samenwerking van UHasselt met het S.O. te versterken.

- Relatiebeheerder S.O.

Sinds 1 september 2017 is aan UHasselt een relatiebeheerder secundair onderwijs actief. Het doel is een stabiele, duurzame relatie met secundaire scholen op te bouwen (in eerste plaats directies en leerkrachten die het studiekeuzeprocess begeleiden). De relatiebeheerder houdt een overzicht van alle contacten vanuit UHasselt met het secundair onderwijs, ondersteunt de uitbouw van het UHasselt@school aanbod, brengt bijkomende noden van secundaire scholen in kaart, staat in voor de goede ontvangst en begeleiding van secundaire scholen aan UHasselt. Bovendien is zij de contactpersoon voor infoavonden op secundaire scholen (presentaties – uitleg infostand).

- Educatieve medewerkers

De 6 educatieve medewerkers zijn sedert het najaar 2017 voor de volgende vakdomeinen binnen het S.O. en UHasselt actief: biologie, chemie, economie, fysica, informatica en wiskunde. Zij zijn de contactpersonen voor de leraren 2de en 3de graad S.O., bouwen bestaande relaties uit tot een netwerk voor bovenstaande expertisegebieden, werken educatief materiaal voor het S.O. uit (binnen een bepaalde discipline of multidisciplinair), organiseren nascholingen voor leerkrachten ... In deze hoedanigheid werken zij nauw samen met de opleidingen en faculteiten van UHasselt, met de Interfacultaire School voor Educatieve Studies (SES), met de algemene relatiebeheerder S.O. en met de dienst Communicatie en Marketing.

STEM - SOHO

Binnen de Faculteit Wetenschappen werkten de verschillende disciplines aan de uitvoering van SOHO-projecten. De SOHO-projecten hebben een dubbel doel:

- Versterken van de relaties met leraren S.O. Vanuit iedere discipline is een stuurgroep van leraren geïnstalleerd. Binnen deze stuurgroep krijgen de leraren de kans om ervaren noden t.a.v. het aanbod aan te geven en te evalueren.
- Ontwikkeling van specifiek didactisch materiaal voor leerlingen voor de kennismaking met of de remediëring van leerstof.

De SOHO-projecten Wetenschappen:

- Ecotron Mysterie

Het Ecotron Mysterie is een nieuwe workshop, ontwikkeld voor leerlingen van ASO, TSO, 2e en 3e graad.

- Gaming Project in Chemie – GAP © - inclusief een proof-of-concept game
GAP©, een GAming Project in ©hemie, is een remediëringstraject in een uitdagende digitale leeromgeving met verschillende gaming levels.
- PHYS-X 2.0
Het SOHO-project PHYS-X 2.0 heeft als doelstelling de link tussen Universiteit Hasselt en de secundaire scholen te versterken door middel van een onderwijsplatform dat steunt op drie pijlers: interactie, innovatie en media.
- Proef van de wiskunde: geogebraboek
Binnen het project van Wiskunde is er een geogebraboek uitgewerkt: dit is een interactieve website, ontwikkeld aan de UHasselt, waar een (toekomstige) student terecht kan om (basis)begrippen van de wiskunde te herhalen en in te oefenen.
- Informatica: Progra-meer
UHasselt vormt samen met KU Leuven en UGent en google een consortium dat nascholingen voor leerkrachten (wiskunde, wetenschappen, ...) organiseert binnen het domein van de algoritmeik en het leren programmeren. De UHasselt kiest hierbij voor een reeks nascholingen (i.p.v. éénmalige contacten met leerkrachten) waardoor een persoonlijk netwerk van leerkrachten is opgebouwd.

Doorstroom van studenten verbeteren (OD 3.2 en OD 3.3)

DOORSTROOM BEVORDEREN

De UHasselt neemt haar verantwoordelijkheid t.a.v. een vlotte studievoortgang. Zo voerde ze sinds het academiejaar 2015-2016 een aantal maatregelen door:

- in 2015-2016 weigering van studenten die minder dan 30% studierendement behalen in een eerste bachelorjaar;
- in 2016-2017 uitbreiding van bovenstaande maatregel naar alle studenten in alle opleidingen (weigering tot inschrijving in academiejaar 2017-18 ten vroegste).

Om de studievoortgang van de studenten verder te bewaken en om elke student zo snel mogelijk naar de juiste opleiding te oriënteren enerzijds en onnodig verlies van leerkrediet tegen te gaan anderzijds, werden in 2017 de voorbereidingen getroffen voor een nieuwe studievoortgangsmaatregel, nl. de weigering van een derde inschrijving voor eenzelfde opleidingsonderdeel. Eind 2017 werd een cohortanalyse uitgevoerd om het effect van deze nieuwe studievoortgangsmaatregel in vergelijking met de bestaande studievoortgangsmaatregelen in kaart te brengen. De resultaten van de cohortanalyse en de motivatie voor de nieuwe regel werd meermaals besproken met de studentenraad. De algemene invoering van de regel vanaf academiejaar 2018-19 wordt door alle betrokken partijen ((B)OWR, StuRa, CvD ...) ondersteund.

Naast studievoortgangsmaatregelen wil UHasselt de doorstroom van studenten bevorderen door sociale integratie. Ook in 2017 werd ingezet op diverse initiatieven om sociale en academische integratie van eerstejaarsstudenten te ondersteunen. In verschillende opleidingen is er een meter/peter werking voor nieuwe studenten met een migratieherkomst en zijn er verschillende tutoring projecten waarbij succesvolle ouderejaars de eerstejaars coachen naar een aangepaste

studiemethode. Om de drempel tussen student en docent te overbruggen hebben sommige opleidingen een mentorwerking.

TALENTONTPLOOIING STIMULEREN

In 2014 werd het beleidsplan diversiteit in inclusief onderwijs (2014-2019) uitgewerkt. De visie en vier strategische doelstellingen zijn gemeenschappelijk binnen de AUHL en werden door de onderwijsraad van UHasselt goedgekeurd.

Diversiteit in inclusief onderwijs is een belangrijke module in het professionaliseringstraject voor startende docenten georganiseerd door de dienst Onderwijsontwikkeling, diversiteit en innovatie.

In het open aanbod werden workshops georganiseerd rond interculturele competenties, toegankelijk onderwijs voor studenten in armoedesituaties en global citizenship in relatie tot de sustainable development goals (SDG's).

In 2017 werkte de dienst OODI het begrip inclusief onderwijs in de brede betekenis uit d.m.v. reflectievragen, geïntegreerd in bestaande onderwijsondersteunende documenten, nl. curriculumdesign, studieleidraad, zelfstudieopdrachten en leerlijnen.

In invoering van het VLIR-VLHORA charter registratie van kansengroepen werd de inschrijvingsapplicatie naar studentenkenmerken aangepast.

In het najaar 2017 ontvingen de universiteiten in het kader van het Ondersteuningsmodel financiële middelen van de Vlaamse Overheid. Deze middelen zijn bedoeld om de werking naar studenten met faciliteiten verder uit te bouwen. Met deze middelen stelde UHasselt in het najaar 2017 een 0,8 Fte zorgcoördinator aan. Zij heeft de opdracht de bestaande faciliteitenprocedure bij te stellen en binnen de instelling uitvoering te geven aan het Ondersteuningsmodel.

SD 4 UHasselt versterkt haar kwaliteitszorg op alle niveaus.

We verwijzen naar hoofdstuk 2 voor VISIO-O, onderwijsevaluaties, evaluatievergaderingen, Business Intelligence en Databank onderwijsorganisatie.

Organisatie van het academiejaar door het afstemmen van de academische kalenders van de verschillende opleidingen

De uniforme organisatie van het academiejaar (zie voorgaande jaarverslagen) werd binnen de instelling verder uitgerold. In academiejaar 2016-17 startten alle opleidingen van de faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen, de School voor Mobiliteitswetenschappen en de faculteit Wetenschappen met de uniforme kalender. In academiejaar 2017-18 volgen ook de bachelor biomedische wetenschappen, de bachelor (interieur)architectuur en de master interieurarchitectuur de uniforme kalender.

SD 5 UHasselt stimuleert lifelong learning bij haar afgestudeerden en haar personeel.

Onderwijsprofessionalisering

In 2016-2017 werkte de dienst Onderwijsontwikkeling, diversiteit en innovatie (OODI) de onderwijsprofessionalisering verder uit.

Het aanbod is gediversifieerd met zowel modulaire trajecten, gericht op de leerbehoeften van bepaalde groepen, als met thematische modules die een breed publiek bereiken. De thema's houden verband met de onderwijspraktijk van al wie op een of andere manier betrokken is bij het onderwijs; van assisterend personeel tot senior docenten.

In juni 2017 nam het College van Decanen het besluit dat elke startende docent met minstens een halftijdse aanstelling binnen de 5 jaar na aanstelling de competenties van het traject startende docent aantoont. Eind 2017 – begin 2018 verdedigden dertien jonge docenten hun portfolio als sluitstuk van het traject voor startende docenten.

Ook in 2017 nodigde de dienst OODI alle nieuwe personeelsleden met een onderwijsopdracht uit op de verwelkomingsmodule voor een introductie over de dienst onderwijs, het onderwijsbeleid, de OER-regeling en de kwaliteitszorg.

In 2017 ging een instellingsbrede onderwijsdag door met als thema: juridisering in het hoger onderwijs.

Postacademische / permanente vorming (SEE)

Het opleidingsaanbod in het kader van postacademische / permanente vorming is sinds 2014 ondergebracht in een aparte interfacultaire structuur nl. Universiteit Hasselt de School of Expert Education (UHasselt SEE).

In 2017 liepen er 28 verschillende programma's binnen UHasselt SEE, gaande van een MBA-programma over expertopleidingen tot studiedagen.

Naast opnieuw een succesvolle editie van het OpenBordersMBA en 4 postgraduaat (postgraduaat Bedrijfskunde, postgraduaat Patient Safety, postgraduaat Relatie- en Communicatiewetenschappen en het postgraduaat Stralingsdeskundige) zijn er ook 8 nieuwe opleidingen gestart met externe partners.

2017 werd ook gekenmerkt door een tweede succesvolle editie van de Executive Course Patient Safety in Hasselt in aanwezigheid van Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Jo Vandeuren.

Meer en meer grote bedrijven (bv. Provincie Limburg, Campus Vesta, Federaal Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid ...) en diverse commerciële bedrijven vinden de weg naar UHasselt SEE voor de organisatie van hun executive opleidingen.

SD 6 UHasselt werkt aan netwerking en internationalisering van het onderwijs.

Zie hoofdstuk 7 van het jaarverslag.

2 De kwaliteitszorg

2.1 Interne kwaliteitszorg

Het luik 'interne kwaliteitszorg' geeft inzicht in de samenhang van de verschillende processen, systemen en instrumenten die de universiteit hanteert om de kwaliteit van het onderwijsbeleid en van het onderwijs van haar opleidingen op te volgen en permanent te verbeteren.

2.1.1 Regie borging onderwijskwaliteit: VISIO-O

In uitvoering van het kwaliteitszorgstelsel van de Vlaamse Overheid werkte de instelling een eigen regie voor de borging van de kwaliteit van de opleidingen uit. Zoals beschreven in het jaarverslag Onderwijs 2016 kreeg de regie de naam VISIO-O. "Visie – Innovatie – Strategie – Intervisie voor Ontwikkeling van Onderwijs" zijn de verschillende fases waarin de UHasselt de kwaliteit van haar opleidingen continu wil borgen en verder ontwikkelen. Daar waar de opleidingsvisitaties veelal resulteerden in een verbeterbeleid, ziet de instelling VISIO-O niet als een eindpunt van een 6-jarige cyclus, maar de start voor verdere ontwikkeling en groei.

De pilotfase, gestart in het najaar 2015, werd in het najaar 2017 afgesloten. Op 13 november 2017 keurde het College van Decanen de meerjarenplanning van VISIO-O goed, waardoor VISIO-O volop kan worden geïmplementeerd.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de processtappen die in 2016-2017 in het teken van VISIO-O zijn gefinaliseerd:

Fase VISIO-O	Opleiding	Timing
Rapport onderwijskwaliteit	ba-ma revalidatiewetenschappen en kinesitherapie	februari 2017
	ba geneeskunde	maart 2017
	ba-ma mobiliteitswetenschappen	juni 2017
Visiecommissie + (rapport)	ba geneeskunde	januari 2017
	ba-ma revalidatiewetenschappen en kinesitherapie	maart 2017
	ba-ma mobiliteitswetenschappen	juni 2017
Strategieplan	ba-ma revalidatiewetenschappen en kinesitherapie	november 2017
	ba-ma rechten	november 2017

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de planning in 2018:

Fase VISIO-O	Opleiding	Timing
Rapport onderwijskwaliteit	ba chemie	februari 2018
	ba biologie	april 2018
	ba-ma's industriële ingenieurswetenschappen	juli 2018
	ba-ma handelswetenschappen	september 2018
	ba-ma toegepaste economische wetenschappen	oktober 2018
	ba-ma toegepaste economische wetenschappen – handelsingenieur	november 2018
	ba-ma toegepaste economische wetenschappen – handelsingenieur in de beleidsinformatica	december 2018
Visiecommissie + (rapport)	ba chemie	mei 2018
	ba biologie	juni 2018
	ba-ma informatica	juni 2018
	ba-ma's industriële ingenieurswetenschappen	december 2018
Strategieplan	ba geneeskunde	februari 2018
	ba-ma mobiliteitswetenschappen	maart 2018
	ba chemie	september 2018
	ba biologie	september 2018
	ba-ma informatica	september 2018

Statusrapport	ba fysica	maart 2018
	ba wiskunde	maart 2018
	ma of statistics	december 2018

STRATEGIEPLANNEN

Na het doorlopen van de pilots van de voorgaande regie-fasen keurde de Raad van Bestuur in haar vergadering van 7 maart 2017 de eerste strategieplannen (bachelor en master in de architectuur en bachelor en master in de interieurarchitectuur) goed. De strategieplannen van de bachelor en master rechten en bachelor en master revalidatiewetenschappen en kinesitherapie zijn door de desbetreffende faculteitsraden goedgekeurd in november 2017. Deze liggen momenteel voor bij College van Decanen en de Raad van Bestuur.

JAARRAPPORTEN

In het najaar 2017 stelden alle opleidingen voor een eerste keer een jaarrapport op, waarin zij hun realisaties van het academiejaar 2016-2017 weergeven.

Opleidingen die beschikken over een strategieplan gebruikten dit plan als basis voor het jaarrapport. Doordat momenteel niet alle opleidingen over een strategieplan beschikken, is o.a. een opvolging op niveau van KPI's en de status van realisatie niet globaal weer te geven.

Op basis hiervan maakte de dienst Kwaliteitszorg een geaggregeerd overzicht van de onderwerpen op waar opleidingen het afgelopen academiejaar op hebben ingezet. Globaal:

- De aspecten uit de jaarrapporten zijn te ordenen in 10 clusterthema's:
 - opleidingsaanbod;
 - curriculum;
 - onderwijsontwikkeling (onderwijsconcept, leeromgeving, evaluatiebeleid);
 - in-, door- en uitstroom;
 - communicatie/profilering/marketing;
 - kwaliteitszorg;
 - (externe) stakeholders;
 - personeel (professionalisering);
 - onderwijs-onderzoek;
 - internationalisering.

Via deze clusterthema's werkten de opleidingen aan alle belangrijke thema's uit het onderwijsbeleidsplan 2013-2018. De focus die opleidingen legden binnen deze clusterthema's waren evenwel verschillend: de grootste aandacht ging uit naar curriculumontwikkeling (in het kader van de organisatie volgens de uniforme academische kalender) en internationalisering.

- Er is een verschil in strategisch niveau tussen de doelstellingen van opleidingen die VISIO-O reeds doorlopen hebben (meer strategisch niveau/bredere scope) en opleidingen die enkel vertrekken vanuit aanbevelingen uit het laatste visitatierapport (eerder micro niveau).

2.1.2 Onderwijsevaluaties

Ook in 2017 werkte de dienst Kwaliteitszorg verder aan de optimalisatie van het kwaliteitszorginstrument 'onderwijsevaluaties' en dit na evaluatie en besprekingen in o.m. de Onderwijsraad en het College van Decanen.

Volgende acties werden ondernomen:

- de rapporten worden ook standaard in het Engels voorzien;
- aanpassing van de Engelstalige link waardoor studenten rechtstreeks naar de (Engelstalige) bevraging kunnen gaan;
- voor bepaalde vragen van de bevraging van opleidingsonderdelen en van de bevraging van de bachelor- of masterproef werd de mogelijkheid voorzien om niet-relevante vragen uit te schakelen;
- bij de bevraging van doceergedrag worden vakken van stages, bachelor- of masterproeven niet meer standaard opgenomen;
- er werden bijkomende filters toegevoegd in de applicatie waardoor een docent op functie (OMT-voorzitter / coördinerend verantwoordelijke / co-titularis) kan filteren.

2.1.3 Databank Onderwijsorganisatie (DOO)

In de studiegids leggen de opleidingen en de docenten de informatie over de opleidingsprogramma's (conform onderwijsregelgeving) vast in ECTS (European Credit Transfer System)-fiches. De ontsluiting van deze geïsoleerde informatie per ECTS-fiche naar geaggregeerde informatie op opleidingsniveau (competentiematrix, evaluatiematrix en matrix organisatievormen en werkvormen) laat opleidingen toe om diverse aspecten van haar opleidingsprogramma's te monitoren. Op die manier wordt het makkelijker om hiaten en/of overlappingen te detecteren en gepast te reageren. In het najaar 2017 zijn de krijtlijnen uitgetekend voor de implementatie van de leerlijnenmatrix in de databank onderwijsorganisatie.

2.1.4 BI-systeem – monitoring kwantitatieve KPI's

Sinds eind 2015 ontwikkelde de instelling een Business Intelligence systeem (BI). Het BI omvat 3 tools: een dashboard, een rapporteringstool voor standaardrapporten en een analysetool voor ad hoc vragen. In een latere fase van ontwikkeling zal het BI de onderwijsinfo kunnen linken aan andere parameters, bv. personeels- en financiële gegevens.

DASHBOARD

In BI is voorzien in een dashboard op verschillende niveaus: instelling, faculteit, opleiding. Naast algemene indicatoren (vb. aantal actuele studenten) brengt het BI ook indicatoren met betrekking tot instroom (vb. aantal generatiestudenten), doorstroom (vb. studierendement, dropout ...) en uitstroom (vb. behaalde diploma's) in kaart.

Een grafiek/tabel toont de evolutie van de 10 laatste academiejaren en er is een weergave of de indicator positief dan wel negatief geëvolueerd is ten opzichte van vorig academiejaar. Voor elke indicator is de betekenis/definitie beschikbaar, zodat de gebruiker de gegevens correct kan interpreteren.

In 2017 stelde de UHasselt de dashboards instelling en faculteit in productie en bereidde ze de opleidingsdashboards voor.

RAPPORTEN

Naar analogie met het dashboard zijn de standaardrapporten thematisch opgevat. Elk thema zet een hoofdparameter (bv. instroom: aantal studenten) uit tegen andere parameters zoals geslacht, vooropleiding secundair onderwijs, geografische gegevens ... In eerste instantie wordt een 10-tal rapporten voorzien.

Enkele voorbeelden:

- de volledige studentenpopulatie opsplitsing volgens geslacht, nationaliteit, domicilie;
- de doorstroom van de studenten in functie van de vooropleiding secundair onderwijs van de generatiestudenten, het geslacht ...;
- time to graduation van de instromende cohorte in functie van de vooropleiding, het geslacht ...

In de loop van 2016 werd de basis voor de 10 rapporten voorzien. In 2017 werden de rapporten inhoudelijk verfijnd en gevalideerd. Ook de layout en de gebruiksvriendelijkheid van de rapporten kreeg de nodige aandacht.

2.2 Externe kwaliteitszorg

2.2.1 Instellingsreview

Op 9 en 10 februari 2017 en 8, 9 en 10 maart 2017 vond de eerste instellingsreview (IR) aan de UHasselt plaats. De instellingsreview is een periodieke toetsing van de kwaliteit van het onderwijsbeleid van een instelling. Een externe reviewcommissie voerde de IR uit in opdracht van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). De IR biedt de instelling de kans te laten zien vanuit welke visie zij opereert, welk beleid is gevoerd en met welk resultaat, welke verbeteracties zijn genomen en welk nieuw beleid is ontwikkeld. Alle beleidsterreinen ter ondersteuning van de kwaliteit van het onderwijs maken deel uit van de review. Het gaat bij de IR uitdrukkelijk niet om de kwaliteit van het onderzoek en/of de maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening op zich.

Op 11 september 2017 werden de resultaten bekend gemaakt. Het besluit voor de UHasselt luidt als volgt: "De NVAO besluit dat Universiteit Hasselt een adequaat onderwijsbeleid heeft dat zij effectief en verbeteringsgericht uitvoert zodat zij, mede op basis van de heersende kwaliteitscultuur, kan garanderen dat de kwaliteit van haar onderwijs zich op een internationaal en maatschappelijk relevant niveau bevindt. De NVAO komt tot dit besluit op basis van het oordeel 'positief onder voorwaarden' van de reviewcommissie ingesteld door de NVAO. Het evaluatierapport opgesteld door deze reviewcommissie maakt integraal onderdeel uit van dit besluit.

De NVAO nam dit besluit met toepassing van de Codex Hoger Onderwijs, in het bijzonder de artikelen II. 126 – II. 132, en op basis van de bevindingen opgenomen in het evaluatierapport."

"Gelet op de beoordelingsschaal opgenomen in het Kader Instellingsreview – Vlaanderen 2015-2017 waarin wordt gesteld dat een oordeel 'voldoet ten dele' voor een standaard betekent dat aan de onderliggende criteria maar in die mate is voldaan dat de instelling door middel van haar onderwijsbeleid de kwaliteit van het onderwijs slechts borgt indien aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan." stelde de commissie de volgende voorwaarde:

in twee jaar tijd overtuigend laten zien dat alle strategische doelstellingen op instellingsniveau systematisch gemonitord worden aan de hand van de monitoringinstrumenten die nu in ontwikkeling zijn.

Op het College van Decanen van 13 oktober 2017 werd een nota goedgekeurd met een voorstel tot verbeterbeleid, gebaseerd op de aanbevelingen van de commissie.

REGELGEVING

De dienst Kwaliteitszorg volgde in het laatste kwartaal van 2017 de wijzigingen aan het decreet betreffende kwaliteitszorgstelsel 2020 actief op.

2.2.2 Opleidingsvisitaties in 2017

Op 20 maart 2017 vond de hervisiteatie van de bachelor biomedische wetenschappen plaats.

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat de opleiding Bachelor of Science in de biomedische wetenschappen (academisch gerichte bachelor) voldoet aan alle generieke kwaliteitswaarborgen.

Ze beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

3 Het opleidingsaanbod

In kader van de vereenvoudiging van het jaarverslag werd ons meegedeeld (brief van Departement Onderwijs en Vorming, d.d. 21 februari 2011) dat dit hoofdstuk voor het jaarverslag mag worden weggelaten.

Deze informatie is immers beschikbaar via het Hogeronderwijsregister.

4. Onderwijs- en examenregelingen

In kader van de vereenvoudiging van het jaarverslag werd ons meegedeeld (brief van Departement Onderwijs en Vorming, d.d. 21 februari 2011) dat dit hoofdstuk voor het jaarverslag niet moet worden aangeleverd indien deze informatie beschikbaar is via de publieke website.

Wanneer de informatie beschikbaar is via de website, wordt de link weergegeven.

Onderdelen die toch meer toelichting vragen, worden hieronder opgenomen.

4.1 Onderwijsregeling

De onderwijsregeling van de UHasselt/tUL is terug te vinden op volgende website:

<https://www.uhasselt.be/UH/onderwijs-en-examenreglement/OER-regeling/Onderwijsregeling.html>

4.1.1 Inschrijvingsgelden

Een overzicht van de studiegelden is terug te vinden op de volgende website: <http://www.uhasselt.be/bedragen>

4.1.2 Toelatingsvoorwaarden

Deze voorwaarden zijn opgenomen in de onderwijsregeling: <http://www.uhasselt.be/UH/onderwijs-en-examenreglement/OER-regeling/Onderwijsregeling/3-Toelatingsvoorwaarden.html>. De studiegids geeft de begincompetenties en toelatingsvoorwaarden voor alle opleidingen weer. De studiegids kan elektronisch worden geraadpleegd via: <http://www.uhasselt.be/studiegids>.

Afwijkende toelatingsvoorwaarden voor een bacheloropleiding (PAT en taaltest)

In 2017 schreven 16 kandidaat-studenten zich in voor de procedure afwijkende toelating, waarvan 13 met oog op een inschrijving aan Hogeschool PXL en 3 met oog op een inschrijving aan de UHasselt. Dit zijn 3 studenten minder dan in 2016.

Alle zestien ingeschreven kandidaten namen deel aan de test begrijpend lezen, een genormeerde toets die wordt toegepast in heel Vlaanderen binnen de procedure afwijkende toelating. Elf kandidaten behaalden een voldoende resultaat en kregen na een criteriumgericht interview een positief advies voor toelating tot het hoger onderwijs door de toelatingscommissie. In verhouding tot 2016 werden er 5 studenten minder toegelaten via de PAT-procedure. Dit komt door het lager aantal aanvragen en het lager slaagpercentage op de test begrijpend lezen.

Procedure afwijkende toelating	# aanvragen	# studieoriënterings-dossiers tijdig ingediend	# Geslaagd op test begrijpend lezen	# Toelating verkregen
Kandidaten PXL	13	12	8	8
Kandidaten UHasselt	3	3	3	3
Totaal	16	15	11	11

De PAT-coördinatoren hebben op associatieniveau ook in 2017 regelmatig overlegd voor een verdere optimalisering van de procedure en praktische voorbereiding ... Het studieoriënteringsdossier en het criteriumgericht interview zijn inhoudelijk herwerkt voor de intake van 2018. De toelatingscommissie beoordeelt de volgende competenties: keuzevaardigheid/motivatie, doorzettingsvermogen, leervaardigheid en –capaciteit. Er is beroep gedaan op een medewerker van het HR-adviesbureau Ascento om deze competenties in kaart te brengen en het samenstellen van een interviewleidraad. Van de kandidaten wordt meer reflectie verwacht over deze competenties bij het invullen van hun dossier, wat het interview inhoudelijk zal versterken.

In 2017 werd voor het 3de academiejaar de taalproef van het CNaVT georganiseerd (op associatieniveau). De taalproef werd in 2 periodes afgenomen, in mei 2017 en in september 2017. Dit was beiden met oog op inschrijving voor academiejaar 2017-2018.

Taalproef	# Inschrijvingen mei 2017	# geslaagden mei 2017	# Inschrijvingen september 2017	# geslaagden september 2017
Kandidaten PXL	1	0	5	3
Kandidaten UHasselt	1	1	2	1
Totaal	2	1	7	4

4.1.3 Organisatie toelatingsexamen voor specialisatieopleidingen en doctoraten

De toelatingsvoorwaarden voor de doctoraten zijn beschreven in het doctoraatsreglement: zie <http://www.uhasselt.be/UH/Doctoreren-HNP/Informatie-voor-huidige-doctorandi.html>

4.1.4 Begeleidingsmaatregelen voor generatiestudenten eerste bachelorjaar

4.1.4.1 Informatie en oriëntatie van laatstejaars secundair onderwijs

Evenals andere jaren zette UHasselt ook in 2017 actief in op informatieverstrekking en op oriëntering van laatstejaarsstudenten secundair onderwijs:

- brochures voor instromers in de bacheloropleidingen;
- medewerking aan informatieavonden georganiseerd door scholen en scholengemeenschappen;
- aanwezigheid op de 5 SID-ins (in organisatie van het Departement Onderwijs);
- UHasselt infodagen waar in presentaties en infomarkten voor leerlingen en ouders is voorzien;
- een info-avond voor leerlingen en ouders van Turkse en Maghrebijnse afkomst. In 2016-2017 verwelkomde de UHasselt 70 ouders en leerlingen;
- een aantal septembercursussen wiskunde, wetenschappen en bouwchemie waaraan nieuwe studenten uit bepaalde opleidingen op vrijwillige basis kunnen deelnemen om hun voorkennis op te frissen voor de start van het academiejaar;
- coachingsdagen voor het toelatingsexamen arts;
- introductiedagen per opleiding, incl. aanbod studentenondersteuning en studietips (Start-2-Study).

4.1.4.2 Begeleiding van de studenten met specifieke aandacht voor studenten uit het eerste bachelorjaar

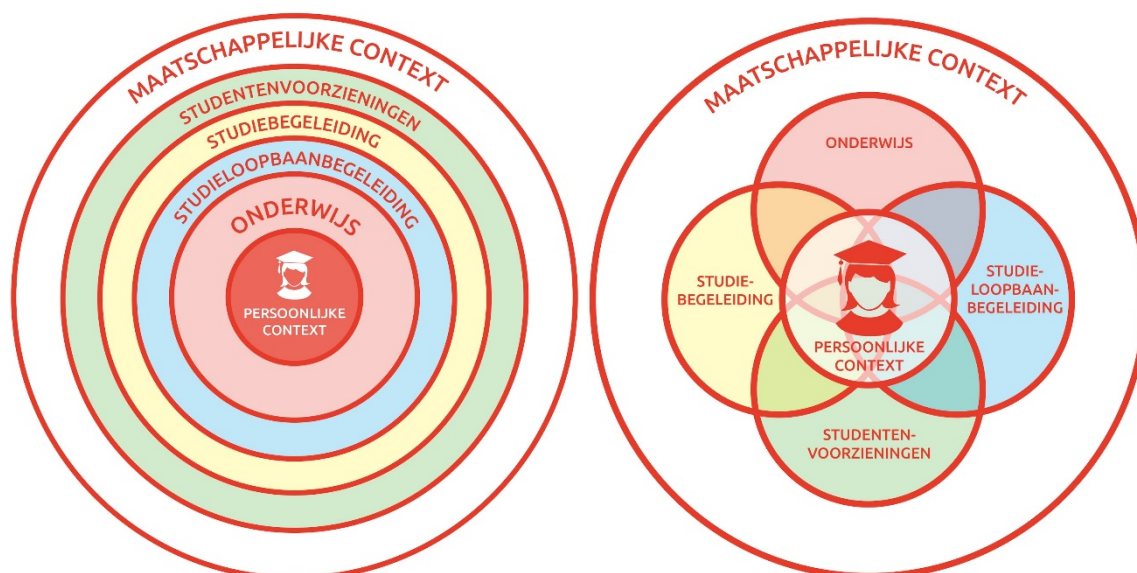
Vanuit haar onderwijsvisie zette de UHasselt ook in 2017 sterk in op het laagdrempelig en intensief begeleiden van alle studenten. We verwijzen naar voorgaande jaarverslagen voor het reguliere aanbod.

Bijzonder in 2016-2017 is de gecoördineerde aanpak van de verschillende studentondersteunende diensten: zo stonden de diensten studieadvies en –begeleiding (SB), studieloopbaanbegeleiding (SLB) en studentenvoorzieningen (i.c. studentenpsychologen) samen in voor de dagdagelijkse extra-curriculaire ondersteuning en begeleiding van studenten, met extra aandacht voor generatiestudenten. In 2016-2017 namen deze diensten (hierna studentenondersteuners) vanuit een complementaire aanpak een reeks initiatieven. Deze zijn terug te vinden via volgende links:

<https://www.uhasselt.be/documents/uhasselt/onderwijs/2017-2018/begeleidingsaanbod-1.jpg>

<https://www.uhasselt.be/documents/uhasselt/onderwijs/2017-2018/begeleidingsaanbod-2.jpg> .

Onderstaand schema visualiseert de samenhang van de verschillende student-ondersteunende diensten. In 2017 ging bijzondere aandacht uit naar deze samenhang.

De UHasselt in relatie tot studenten

Samenwerken aan een goede ondersteuning van de student

Een greep uit het aanbod 2017 naar studenten eerste bachelor:

- **communicatie:** via een flyer kregen eerstejaarsstudenten een duidelijk zicht op het begeleidingsaanbod van de ondersteunende diensten op jaarbasis (academiejaar);
- workshops rond studie- en examenvaardigheden;
- **opleidingsspecifieke sessies:**
 - *mentorwerking* in de opleidingen TEW, HI, BI, HW en (in beperktere mate) IIW;
 - *workshops studievaardigheden* in de opleidingen REC, TEW, HI, BI, REKI, BMW, ARK en WET;
 - *peter-meterwerking* in de faculteiten BEW, REC en de opleiding BMW (bevordering van sociale en academische integratie van studenten met migratie-achtergrond): deelname 31 eerstejaarsstudenten, begeleid door 17 ouderejaars.

- *tutorwerking* in de opleidingen TEW, MOB, HW en Informatica: eerstejaars met vakinhoudelijke tekorten (vb. studenten met een niet-adequate vooropleiding) krijgen in kleine groepen extra begeleiding en uitleg van succesvolle ouderejaarsstudenten.
- *individuele coaching* in de opleiding Informatica: eerstejaarsstudenten die niet voor alle opleidingsonderdelen geslaagd zijn maar waarvan verwacht wordt dat ze betere resultaten kunnen behalen;
- *toewijzing coach*: in de opleiding geneeskunde kunnen studenten naar aanleiding van de portfoliogesprekken een coach (ZAP-lid) toegewezen krijgen.

4.1.4.3 Begeleiding van studenten eerste bachelorjaar die zich wensen te heroriënteren naar een hogeschool

Studenten die twijfelen over hun studiekeuze kunnen terecht bij de studiebegeleiders voor één of meerdere gesprekken en voor het invullen en bespreken van een studiekeuzevragenlijst (HZO). De studiebegeleiders werpen, samen met de student, een brede blik op het studiekeuzeproces. In academiejaar 2016-2017 kwamen 160 studenten langs bij een studiebegeleider voor één of meerdere gesprekken omtrent hun studiekeuze(twijfels) en/of een heroriëntatie.

De studieloopbaanbegeleiders geven raad aan studenten met concrete vragen over mogelijke vrijstellingen, overstapmomenten, moeilijkheidsgraad ...

Studenten die zich willen uitschrijven voor de huidige opleiding krijgen een automatische boodschap waarin hen wordt aangeraden eerst contact op te nemen met een studie(loopbaan)begeleider voor informatie en advies.

In 2016 is voor het eerst een cijfermatige analyse gedaan in verband met de aantallen en het studierendement in verband met schakelen en heroriënteren aan onze AUHL-instellingen. Deze analyse werd in 2017 op vraag van de AUHL hernomen.

4.1.5 Beleid t.a.v. doorstroming van afgestudeerden van de hogescholen naar academische en voortgezette academische opleidingen

De in 2014-2015 aangeboden schakelprogramma's naar masteropleidingen van de UHasselt/tUL zijn terug te vinden in de studiegids bij de respectievelijke masteropleidingen (toelatingsvoorwaarden). Daarnaast worden tal van voorbereidingsprogramma's voorzien van academische bachelors naar masters (ook weergegeven bij de toelatingsvoorwaarden in de studiegids van de betreffende masteropleidingen). Verder zijn er alternatieve doorstromingsmogelijkheden. Dit gebeurt op basis van een in te dienen dossier.

4.1.6 Beleid t.a.v. de toelating van afgestudeerden van de hogescholen tot het doctoraat

Het doctoraatsreglement beschrijft de toelatingsvoorwaarden voor de doctoraten: zie <http://www.uhasselt.be/UH/Doctoreren-HNP/Informatie-voor-huidige-doctorandi.html>.

4.2 Examenregeling

4.2.1 *Het examenreglement*

De examenregeling van de UHasselt/tUL is terug te vinden op volgende website: <http://www.uhasselt.be/UH/onderwijs-en-examenreglement/OER-regeling/OER-regeling-dynamisch-Examenregeling.html>.

4.2.2 *Overdracht van examencijfers en regeling van vrijstellingen*

De vrijstellingsregeling is onderdeel van de onderwijs- en examenregeling.

4.2.3 *Reglementering voor individueel aangepaste jaarprogramma's*

Niet meer van toepassing.

4.2.4 *Organisatie van de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap*

Niet meer van toepassing

4.2.5 *Gelijkwaardigheidsbeslissingen*

De vrijstellingsregeling is onderdeel van de onderwijs- en examenregeling. In de facultaire studiegidsen worden de toelatingsvoorwaarden beschreven en worden eventuele voorbereidings- of schakelprogramma's aangegeven (<http://www.uhasselt.be/studiegids>).

4.2.6 *Procedure eerder verworven competenties (EVC)*

Om opleidingen de mogelijkheid te bieden een opleidingsgebonden EVC-procedure uit te werken, werd het EVC-reglement aangepast. Bij de aanpassing van het reglement werd de procedure in zijn geheel herbekeken. Dit heeft geleid tot meer instapmogelijkheden (4 in plaats van 2) en een verkorte doorlooptijd (twee maanden): de doorlooptijd bedraagt nu 4 maanden. De reglementswijzigingen werden op 16 november 2017 goedgekeurd op de Raad van Bestuur van de AUHL.

In 2017 werden twee EVC-dossiers behandeld voor de professionele bacheloropleiding Elektronica-ICT. In beide gevallen werd er een aanvraag ingediend voor de competenties van één opleidingsonderdeel, Small Business Projects, van acht studiepunten. Beide kandidaten kregen een Bewijs van Bekwaamheid voor alle aangevraagde competenties. Daarnaast werd er een dossier afgerond voor de competenties van het opleidingsonderdeel "De werf van A tot Z" (8sp) van de academische bacheloropleiding industriële ingenieurswetenschappen – bouwkunde. De kandidaat kreeg een Bewijs van Bekwaamheid voor alle aangevraagde competenties.

In juli 2016 ontvingen we van de Vlaamse Regering het syntheserapport op basis van de zelfevaluatie rapporten van de EVC-, EVK- en vrijstellingsprocedures die associaties en instellingen aan de Vlaamse Regering hebben bezorgd (artikel II.272/1 van de Codex Hoger Onderwijs). Dit syntheserapport is opgesteld voor het gehele hoger onderwijs, zonder nominatieve verwijzingen naar instellingen of associaties. Om vergelijking tussen de verschillende associaties en instellingen te

vergemakkelijken, deden we een aantal aanpassingen aan het zelfevaluatie-rapport. Het definitieve rapport werd in het voorjaar van 2017 ontvangen.

Vanaf 2017 werd de decretaal verplichte vijfjaarlijkse evaluatie van de wijze waarop instellingen omgaan met de kwaliteitsborging van hun EVC-EVK-procedures en de vrijstellingsprocedures opgeheven.

Naar de toekomst toe wil AUHL de EVC-procedure digitaliseren met het oog op plan- en administratieve lastvermindering. In 2017 stelde ze hiertoe alvast een procesbeschrijving op. Het indalen van de HBO5-opleidingen in de hogescholen zal impact hebben op de EVC-procedure.

5 Gegevens over de studenten

In kader van de vereenvoudiging van het jaarverslag werd ons meegedeeld (brief van Departement Onderwijs en Vorming, d.d. 21 februari 2011) dat dit hoofdstuk voor het jaarverslag mag worden weggelaten.

Deze informatie is beschikbaar via de Databank Hoger Onderwijs.

6 Studenten met examencontract

Vanaf 2004-2005 kunnen studenten inschrijven met een examencontract.

Het examencontract wordt aangegaan door het universiteitsbestuur met de student. De student schrijft zich in, onder de door het universiteitsbestuur bepaalde voorwaarden, voor het afleggen van examens met het oog op het behalen van (Codex Hoger Onderwijs, art. 1.3):

- a) een graad of een diploma van een opleiding, of
- b) een creditbewijs voor één of meer opleidingsonderdelen.

De gegevens m.b.t. inschrijvingen met een examencontract en de slaagcijfers zijn beschikbaar in de Databank Hoger Onderwijs.

7 Internationale relaties

7.1 Inleiding internationalisering aan UHasselt

In de onderwijs- en onderzoekspositionering van de UHasselt speelt de internationale component een evidente, natuurlijke rol: de UHasselt is voor haar studenten, onderzoekers en andere stakeholders een creatief knooppunt in een internationaal kennis- en innovatieweb. De UHasselt is innovatief, resultaatgericht, open, sociaal en internationaal, maar tegelijk regionaal verankerd. In het kader van deze positionering tekende ze het internationaliseringsbeleid uit.

De dienst **Internationalisering en Ontwikkelingssamenwerking** (DIOS) van de UHasselt staat in voor de uitvoering van het internationaliseringsbeleid van de UHasselt. Daarnaast informeert en ondersteunt deze dienst de academische gemeenschap omtrent internationale projecten en speelt ze een inventariserende en beleidsinformerende rol t.a.v. lopende initiatieven. Voorts formuleert DIOS ook adviezen inzake de organisatie van internationale mobiliteit. Naast deze beleidsvoorbereidende dienst bestaat er een fysiek loket dat deel uitmaakt van de diensten Studentenadministratie en Studentenvoorzieningen. Het loket fungeert als eerste aanspreekpunt voor alle buitenlandse studenten en academici inzake administratieve en logistieke ondersteuning. Decentraal werden facultaire/departementale cellen internationalisering in het leven geroepen bestaande uit een ZAP-lid als facultaire coördinator internationalisering en een ATP-lid als facultaire medewerker internationalisering. Deze cellen overleggen op regelmatige basis met DIOS over allerlei internationale kwesties.

DIOS formuleerde voor de periode 2014-2017 een **beleidsplan internationalisering** met zes strategische doelstellingen:

N°	Strategische doelstelling
SD 1	Stimuleren en faciliteren van mobiliteit van studenten, onderzoekers en docenten.
SD 2	Versterken van de internationale dimensie van het curriculum en de campus.
SD 3	Versterken van het aanbod aan internationale masteropleidingen aansluitend bij de strategische keuzes van de UHasselt.
SD 4	Versterken van internationale partnerschappen en netwerken.
SD 5	Ondersteunen van acties omtrent ontwikkelingssamenwerking in het Noorden.
SD 6	Ondersteunen van projecten die capaciteitsopbouw in het Zuiden beogen.

In 2014 vertaalde DIOS de hierboven genoemde strategische doelstellingen in een actieplan met Key Performance Indicators. Deze KPI's, opgesteld in samenspraak met de werkgroep 'beleidsplan internationalisering'¹, dienen zowel de dienst internationalisering als de faculteiten te implementeren.

¹ De werkgroep 'beleidsplan internationalisering' is samengesteld uit de vicerectoren onderwijs en onderzoek, de directeur onderwijs, de stafmedewerkers van de dienst internationalisering en vertegenwoordigers (ATP en AP) uit elke faculteit.

KPI's beleidsplan internationalisering 2014-2017

N°	KPI
KPI 1	De UHasselt voldoet in 2020 aan de Europese doelstelling inzake studentenmobiliteit.
KPI 2	Elke opleiding heeft in 2016 een "mobility window" in het curriculum zowel voor inkomende als voor uitgaande mobiliteit.
KPI 3	Elke faculteit organiseert een "summerschool" op de campus.
KPI 4	Activiteiten in het kader van internationale onderwijsprogramma's en universitaire ontwikkelingssamenwerking zijn een element in het academisch dossier van het AP en tellen mee bij benoeming/bevordering.
KPI 5	Er is een internationaal forum waarbinnen nieuwe inhoudelijke sensibiliseringsactiviteiten vorm krijgen.
KPI 6	Alle studenten hebben de mogelijkheid minstens in één andere taal actieve taalkennis te verwerven.
KPI 7	De website van de UHasselt is vertaald in het Engels.
KPI 8	Alle bachelors hebben toegang tot minstens één aansluitende internationale niche masteropleiding.
KPI 9	Alle faculteiten hebben een netwerk van een beperkt aantal prioritaire buitenlandse partners waarmee zij een breed samenwerkingsakkoord hebben afgesloten.
KPI 10	De UHasselt heeft een actieplan voor haar prioritaire landen.
KPI 11	De externe financiering voor internationalisering is gestegen.
KPI 12	De UHasselt heeft een eigen fonds om stagebeurzen te financieren voor "student-exchange" Noord-Zuid.

Ter ondersteuning van de realisatie van deze KPI's is door DIOS in een budget voorzien, tussen de faculteiten op competitieve wijze via een projectgroep verdeeld. In 2017 werden op die manier 10 projecten toegekend voor een totaalbudget van 55.975 euro.

7.2 Internationale onderwijsprogramma's

Net als in de voorgaande jaren bleef de UHasselt in 2017 actief in diverse internationale onderwijsprogramma's. Voor de samenwerking in kader van de transnationale Universiteit Limburg en de samenwerking met de Technische Universiteit Eindhoven en de Radboud Universiteit Nijmegen wordt verwezen naar vorige jaarverslagen.

7.2.1 Europese onderwijsprogramma's

De Europese Commissie lanceerde in 2014 haar nieuwe programma Erasmus+ dat de Europese subsidieprogramma's voor onderwijs en opleiding, jeugd en sport verenigt.

7.2.1.1 Erasmus mobiliteit van studenten en personeel

De Europese Commissie kent Erasmusbeurzen toe aan studenten en personeelsleden uit het hoger onderwijs om te studeren, stage te lopen, onderwijs te geven of een opleiding te volgen in het buitenland. In het verleden waren de beurzen enkel bestemd voor mobiliteiten binnen Europa. In 2015 vonden voor de eerste keer twee aanvraagrondes plaats voor mobiliteit met landen buiten de Europese Unie. De UHasselt kreeg toen subsidies toegekend voor mobiliteiten vanuit en naar Hong Kong, Jordanië, Taiwan en Vietnam, waarvan studenten en personeelsleden gebruik kunnen maken in academiejaren 2015-2016 en 2016-2017. In 2016 diende de UHasselt opnieuw een aanvraag in

en kreeg subsidies toegekend voor mobiliteiten vanuit en naar Armenië, Cuba, Jordanië, Tanzania en Vietnam die besteed kunnen worden in academiejaren 2016-2017 en 2017-2018. In 2017 werden subsidies toegekend voor mobiliteiten vanuit en naar Armenië, Australië, Jordanië, Tanzania, Trinidad & Tobago en Zuid Afrika.

PERSONEELSMOBILITEIT

Gedurende academiejaar 2016-2017 maakten 19 docenten gebruik van Erasmus+ financiering om onderwijs te geven aan Oostenrijkse (1), Spaanse (7), Portugese (1), IJslandse (1), Vietnamese (6), Tanzaniaanse (2), Jordaanse (1) en Letse (1) partnerinstellingen.

De UHasselt verwelkomde ook één Armeense, twee Jordaanse, drie Tanzaniaanse en drie Vietnamese collega's in het kader van Erasmus+ mobility for teaching/training.

De verschillende faculteiten wendden naast Erasmusgelden ook andere middelen aan ter financiering van buitenlandse docentenopdrachten.

STUDENTENMOBILITEIT

Studenten die tijdens hun opleiding tussen 3 en 12 maanden opleidingsonderdelen volgen aan een instelling hoger onderwijs in een ander Europees land of gedurende 2 tot 12 maanden een stage doen in één van de Erasmus+ programmalanden kunnen een Erasmusbeurs aanvragen.

STUDIE

In 2016-2017 volgden in totaal 72 studenten (11 ARK, 40 BEW, 4 GLW, 5 REC, 8 WET, 3 IIW, 1 SvM) gedurende 1 semester opleidingsonderdelen aan diverse gastinstellingen verspreid over 12 EU-landen (inclusief Turkije) en daarnaast ook 4 studenten aan gastinstellingen in partnerlanden: Hong Kong (2) en Vietnam (2).

De universiteit verwelkomde 'in ruil' 62 gaststudenten uit verschillende EU-landen (inclusief Turkije). De inkomende studenten volgden voornamelijk Engelstalige opleidingsonderdelen aan de faculteiten ARK, BEW, GLW, IIW, REC en WET. Daarnaast verwelkomde de UHasselt ook 51 studenten uit Erasmus+ partnerlanden (Armenië, Cuba, Hong Kong, Jordanië, Tanzania, Taiwan en Vietnam).

STAGE

In academiejaar 2016-2017 hebben 25 studenten (15 GLW, 6 MOB, 3 BEW, 1 WET) hun stage in het buitenland gedaan binnen het kader van Erasmus.

De UHasselt (BEW, REC, ARK en WET) ontving ook 6 inkomende Erasmus stagestudenten in 2016-2017.

Tabel 7.1 Uitgaande studenten - Erasmus

	CH	DK	DE	FI	FR	GR	IT	NL	AT	PL	PT	ES	TR	UK	SI	CZ	SE	TW	TOT
14-15	0	1	12	4	20	0	9	8	4	1	5	14	6	3	0	2	5	0	94
15-16	0	1	10	6	19	1	6	7	3	3	4	10	1	5	0	5	0	1	82
16-17	1	3	8	11	15	0	6	7	4	1	6	21	2	8	1	3	0	0	97

Tabel 7.2 Inkomende studenten - Erasmus

	BG	DK	DE	FI	FR	GR	IT	NL	AT	PL	PT	ES	TR	UK	CZ	EE	LT	LV	SE	TOT
14-15	3		8	0	7	5	8	3	1	6	1	17	4	3	9	0	0	0	1	76
15-16	2	0	12	0	4	5	5	1	0	4	0	24	5	0	4	0	1	2	0	69
16-17	1	1	10	2	6	4	3	0	0	5	2	25	1	1	5	1	1	0	0	68

7.2.1.2 Erasmus+ projecten

Naast de Erasmusmobiliteitsbeurzen, biedt het Erasmus+ programma nog diverse andere financieringsmogelijkheden. In 2017 participeerde de UHasselt reeds in 4 Erasmus+ strategische partnerschapsprojecten (1 als coördinator en 4 als partner). Vier nieuwe projectaanvragen voor strategische partnerschappen werden in 2017 ingediend, waarvan er één werd geselecteerd.

Voorts diende de UHasselt in 2017 twee aanvragen in voor Erasmus+ capacity building projecten, waarvan 1 als coördinator, maar deze voorstellen werden helaas niet weerhouden.

7.2.1.3 Andere Europese onderwijsprojecten

In 2016 diende de UHasselt samen met de Université Moulay Ismaïl (Marokko) en 5 andere Afrikaanse partners een Intra-Africa Academic Mobility Scheme project in. Dit project werd goedgekeurd en ging van start in november 2016 met de UHasselt als EU technical partner en Université Moulay Ismaïl als coördinator. Het project heeft een duurtijd van 5 jaar.

7.2.2 Internationale onderwijsprogramma's van de Vlaamse Gemeenschap

De Vlaamse Gemeenschap heeft diverse financieringsprogramma's om de mobiliteit van studenten en docenten te stimuleren.

7.2.2.1 Erasmus Belgica

Het Erasmus Belgica programma, een initiatief van het Prins Filipfonds, stelt beurzen ter beschikking van studenten die een deel van hun opleiding aan een universiteit in één van beide andere gemeenschappen van België wensen te volbrengen.

Tijdens het academiejaar 2016-2017 werden in dit kader in totaal 4 studenten uitgewisseld tussen de UHasselt enerzijds en de 'Université de Namur' en de 'Université de Mons' anderzijds.

Tabel 7.3 Uitgaande studenten – Erasmus Belgica

	Liège	Namur	TOTAAL
14-15	2	0	2
15-16	4	0	4
16-17	0	3	3

In 2016-2017 namen 3 studenten van REC deel aan het Erasmus Belgica programma. Zij studeerden gedurende één semester aan de 'Université de Namur'. Twee studenten van GLW maakten gebruik van het Erasmus Belgica programma voor een stage in de Franstalige gemeenschap.

Tabel 7.4 Inkomende studenten – Erasmus Belgica

	Liège	Mons (UM)	Namur	Mons (FUCAM)	Saint-Louis	TOTAAL
14-15	3	0	0	0	2	5
15-16	2	1	1	1	0	4
16-17	0	0	0	1	0	1

Deze inkomende student volgde gedurende 1 semester opleidingsonderdelen aan de faculteit BEW.

7.2.2.2 The Washington Center

In 2010 sloot de UHasselt een samenwerkingsovereenkomst af met The Washington Center for Internships and Academic Seminars. Binnen deze samenwerking voorziet het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming jaarlijks in tien beurzen van elk 7.500 euro voor Vlaamse universiteitsstudenten. Enkel studenten met een uitstekend palmares komen in aanmerking.

In 2017 nam geen enkele UHasselt student deel aan het TWC programma.

7.2.2.3 ASEM-DUO

In 2012 lanceerde ASEM-DUO de eerste oproep om de mobiliteit van studenten tussen Vlaanderen en 4 Aziatische landen (China, India, Zuid-Korea en Vietnam) via duo-beurzen te bevorderen.

In 2017 diende de faculteit Architectuur en Kunst twee aanvragen in voor Hong Kong, maar deze dossiers werden niet geselecteerd.

7.2.2.4 Priority County Programme

Via het Priority Country Programme tracht het departement Onderwijs en Vorming de mobiliteit van studenten tussen Vlaanderen en een aantal landen in transitie (Brazilië, Chili, Japan, Mexico, Marokko, Rusland, Turkije, V.S. en Zuid-Afrika) te bevorderen.

In 2017 diende de UHasselt 2 aanvragen in voor Brazilië, 1 voor de V.S. en 3 voor Zuid-Afrika (duo-beurzen). De UHasselt kreeg 1 beurs toegekend voor Brazilië en 1 duo-beurs voor Zuid-Afrika.

7.2.2.5 Generieke beurzen

Om mobiliteiten buiten Europa te stimuleren stelt de Vlaamse overheid een budget ter beschikking voor 'generieke beurzen'. De UHasselt ontving een bedrag van 13.100 euro voor academiejaar 2016-2017 en hiermee konden 5 studenten (3 BEW, 1 GLW en 1 IIW) een semester opleidingsonderdelen volgen of stage doen in het kader van hun opleiding in Canada, India, Kenia en de V.S.

7.2.2.6 Zomercampus

De Vlaamse overheid kende ook in 2015 financiering toe aan zomercampussen, georganiseerd aan Vlaamse instellingen hoger onderwijs. De faculteit architectuur en kunst van de UHasselt kreeg financiering toegekend en organiseerde in de zomer van 2016 voor de derde keer de zomercampus "Seamless retail design: integrating the spatial, experiential and digital". In 2017 werd deze zomerschool voor de eerste keer ingericht zonder externe financiering.

7.2.3 Institutionele internationale samenwerking

De UHasselt heeft diverse samenwerkingsakkoorden afgesloten met buitenlandse hogeronderwijsinstellingen om mobiliteit en samenwerking te bevorderen.

Daarnaast hebben 39 studenten een stage gelopen in het buitenland op zelfstandig initiatief, zonder een overkoepelend onderwijsprogramma.

In 2016-2017 vonden volgende studentenuitwisselingen in het kader van deze samenwerkingsakkoorden plaats:

Tabel 7.5 Uitgaande studenten – institutionele samenwerkingsakkoorden

Partnerinstelling	Faculteit	Aantal studenten	Mobiliteitsprogramma
JAAR/SEMESTERUITWISSELINGEN			
Cape Town University of Technology (Zuid-Afrika)	ARK	2	Institutioneel akkoord UHasselt
Hong Kong Design Institute (Hong Kong)	ARK	1	ASEM-DUO
Thompson River University (Canada)	BEW	1	Generieke beurzen
Memorial University of Newfoundland (Canada)	BEW	2	Institutioneel akkoord UHasselt
University of Michigan-Flint (V.S.)	BEW	2	Generieke beurzen (1) + Institutioneel akkoord UHasselt
Bishop's University, Quebec (Canada)	BEW	1	Generieke beurzen
University of Macau (China)	BEW	2	Institutioneel akkoord UHasselt
Yangzhou University (China)	IIW	2	ASEM-DUO
Zhejiang University (China)	IIW	1	ASEM-DUO
Kyung Hee University (Korea)	MOB	1	ASEM-DUO
KORTE UITWISSELINGEN			
Universidad de Almeria	BEW	18	Summer school
Wroclaw Academy of Economics (Polen)	BEW	3	Summer school
The Princess Sumaya University for Technology (Jordanië)	BEW	9	Summer school
Zweibrücken	IIW	7	Summer school
Split, Kroatië	IIW	8	Summer school
Jülich	IIW	2	International Intensive Course
Praag	IIW	4	International Intensive Course

Tabel 7.6 Inkomende studenten – institutionele samenwerkingsakkoorden

Partnerinstelling	Faculteit	Aantal studenten	Mobiliteitsprogramma
JAAR/SEMESTERUITWISSELINGEN			
Cape Town University of Technology	ARK	2	Transition Fellowship Programme
Hong Kong Design Institute (Hong Kong)	ARK	1	ASEM-DUO
Pontificia Universidade Católica de Campinas (Brazilië)	ARK & REC	2	Institutioneel akkoord UHasselt
Universidade Presbiteriana de Mackenzie (Brazilië)	ARK & REC	6	Institutioneel akkoord UHasselt
University of Michigan-Flint (V.S.)	BEW	1	Institutioneel akkoord UHasselt
Foreign Trade University (Vietnam)	BEW	2	Institutioneel akkoord UHasselt

Universidade de Campinas (Brazilië)	BEW	1	Institutioneel akkoord UHasselt
Yangzhou University (China)	IIW	2	ASEM-DUO
Zhejiang University (China)	IIW	1	ASEM-DUO
National Chiao Tung University (Taiwan)	IIW & MOB	2	Institutioneel akkoord UHasselt
Kyunghee University (Korea)	MOB	1	ASEM-DUO
Universidad de Passo Fundo (Brazilië)	WET	1	Institutioneel akkoord UHasselt
Universidade de São Paulo (Brazilië)	WET-IMO	8	Institutioneel akkoord UHasselt

7.3 Universitaire ontwikkelingssamenwerking

7.3.1 VLIR-UOS financiering & projecten: stand van zaken

Doelstelling

VLIR-UOS is een stichting van openbaar nut, ontstaan uit de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR). De VLIR werd opgericht in 1976 als overkoepelend overlegorgaan tussen de Vlaamse universiteiten en de Belgische overheid. In 1998 nam de VLIR het beheer van de federale fondsen voor universitaire ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse universiteiten op zich en richtte hiervoor het VLIR-secretariaat voor universitaire ontwikkelingssamenwerking op. VLIR-UOS ondersteunt partnerschappen tussen universiteiten en hogescholen in Vlaanderen en het Zuiden, die innovatieve antwoorden zoeken op globale en lokale uitdagingen. Het financiert samenwerkingsprojecten tussen professoren, onderzoekers en docenten. Ook stelt VLIR-UOS beurzen ter beschikking voor studenten en professionals in Vlaanderen en het Zuiden. Ten slotte werkt VLIR-UOS mee aan de versterking van het hoger onderwijs in het Zuiden en de internationalisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

Werking en selectie

Binnen de UHasselt volgen twee Instellingscoördinatoren Ontwikkelingssamenwerking (ICOS-DIOS) de programma's en projectvoorstellen van VLIR-UOS op. De ICOS van de universiteit is verantwoordelijk voor de verspreiding van oproepen, het sensibiliseren van de brede academische gemeenschap, de stimulering en opvolging van projecten, de kwaliteitscontroles en de ondersteuning aan projectmedewerkers.

De centrale selectie van projecten verloopt via drie regiocommissies (Afrika, Azië en Latijns-Amerika) en één Noordcommissie. Deze commissies bestaan uit lokale en internationale experts in hun onderzoeksgebied, zowel professionelen en academici. De beslissingen genomen door de bevoegde selectiecommissie worden vervolgens bekrachtigd door het Bureau en de Stuurgroep UOS, alsook goedgekeurd door de minister van Ontwikkelingssamenwerking. Sinds 2007 vertegenwoordigt ere-vice-rector onderzoek prof. dr. Paul Janssen de UHasselt zowel in het Bureau UOS als Stuurgroep UOS. In 2015 werd hij tot voorzitter benoemd, hetgeen hij in 2017 verderzette.

Programma's

Binnen de VLIR-UOS programma's wordt een onderscheid gemaakt tussen programma's die hoofdzakelijk in het Zuiden georganiseerd worden en programma's die in het Noorden/Vlaanderen doorgaan.

- Noorden
 - Global Minds programma: een nieuw programma sinds 2017 omvat initiatieven voor capaciteitsopbouw aan UHasselt rond UOS. Het verzamelt de vroegere programma's Internationale Congressen (INCO), ICP PhD, reisbeurzen voor studenten voor stage of onderzoek in het Zuiden (REI), sensibiliseringsinitiatieven (SI): keuzevak North-South (1955), World Evening, Fair Trade activiteiten ...
 - Internationale cursusprogramma's (ICP)
 - Internationale trainingsprogramma's (ITP)
 - Korte opleidingsinitiatieven (KOI)
 - ACROPOLIS
 - Beurzen programma's voor beursaanvragen uit een ontwikkelingsland: KOI-beurzen, ITP beurzen, ICP-beurzen, ICP PhD-beurzen
- Zuiden
 - JOINT programma's
 - Internationale congressen (INCO)
 - TEAM projecten (TEAM)
 - Zuidinitiatieven (ZI)
 - Institutionele Universitaire Samenwerking (IUS)
 - Network University Cooperation (Network)

Landenlijst VLIR-UOS

VLIR-UOS werkt samen met instellingen in 20 partnerlanden:

- Afrika: Burundi, DR Congo, Ethiopië, Kenia, Marokko, Mozambique, Rwanda, Tanzania, Uganda, Zuid-Afrika
- Azië: Cambodja, Filipijnen, Indonesië, Vietnam
- Latijns-Amerika: Cuba, Bolivia, Ecuador, Nicaragua, Peru, Suriname

Elk land heeft een landenstrategie: dit document geeft aan welke thema's, regio's en instellingen in aanmerking komen voor projecten.

7.3.2 VLIR-UOS programma's: projecten UHasselt

INTERNATIONAL MASTERPROGRAMME (ICP)

Met het programma International Master Programme (ICP) financiert VLIR-UOS Engelstalige masteropleidingen van 1 of 2 jaar over een ontwikkelingsrelevant thema aan een Vlaamse universiteit. De opleidingen richten zich hoofdzakelijk op deelnemers uit ontwikkelingslanden. VLIR-UOS biedt beurzen ter beschikking van deelnemers uit ontwikkelingslanden.

Studenten en professionals uit de 31 beurzenlanden kunnen een beurs aanvragen om deel te nemen aan een ICP. De beurzen zijn bestemd voor personen uit het Zuiden die een verantwoordelijke positie bekleden in de samenleving.

In 2017 startten 2 ICP programma's aan UHasselt, waarbij financiering voorzien is vanuit VLIR-UOS voor 5 jaren voor de inrichting van de programma's. Aanvullend zullen jaarlijks 12 beurzen per programma per masterjaar gefinancierd worden.

- Centrum voor Statistiek (CENSTAT): CENSTAT ging voor behoud en uitbreiding van de vroegere ICP opleiding 'Master of Biostatistics': De '**Master of Statistics**' startte op 1 januari voor 5 jaar (1/01/2017-31/12/2021).
- Instituut voor Mobiliteit (IMOB): De '**Master of Transportation Sciences, specialisation Traffic Safety: Road Safety in Developing Countries**' ging eveneens van start op 1 januari 2017.

INTERNATIONALE TRAININGSPROGRAMMA'S (ITP)

De Internationale trainingsprogramma's (ITP) zijn praktijkgerichte opleidingen van korte tot middellange duur (min. één maand – max. vier maanden), die georganiseerd worden door een Vlaamse universiteit of hogeschool, ten behoeve van deelnemers uit ontwikkelingslanden die reeds enige beroeps- of onderzoekservaring bezitten en die reeds een opleiding van drie jaar hebben gevolgd. Het programma staat ook open voor deelname door Belgen en andere dan de bedoelde buitenlanders, maar zij kunnen geen aanspraak maken op een ITP-beurs.

De specifieke doelstelling van een ITP bestaat erin jonge wetenschappers en professionelen uit ontwikkelingslanden op te leiden en daardoor hun kennis/vaardigheden te verhogen in een ontwikkelingsrelevant domein, met het oog op overdracht van de opgedane kennis/vaardigheden naar hun thuisland. Op die manier kunnen ze bijdragen tot de ontwikkeling van de eigen samenleving. Jaarlijks worden, afhankelijk van het totaal budget, een vijftal ITP's georganiseerd.

Vanuit IMOB werd in het najaar van 2013, 2014, 2015, 2016 en 2017 een ITP 'Networking Conference on Road Safety in the South' georganiseerd met jaarlijks een 10-13 studenten. In 2017 werd een beurs voorzien voor 15 studenten en waren in totaal 76 aanwezigen op de internationale conferentie.

KORTE OPLEIDINGSINITIATIEVEN (KOI)

De Korte Opleidingsinitiatieven van VLIR-UOS zijn intensieve opleidingsinitiatieven van korte duur (min. 5 dagen – max. 2 weken), georganiseerd door een Vlaamse universiteit of hogeschool rond een ontwikkelingsrelevant thema. De specifieke doelstelling is het verruimen en verdiepen van de kennis en expertise rond een ontwikkelingsrelevant thema bij belanghebbende actoren uit ontwikkelingslanden. In 2017 werd geen KOI aanvraag ingediend.

GLOBAL MINDS

Met ingang van 1 januari 2017 werd het programma 'Opleidingskosten' op instructie van DGD stopgezet.

In de plaats kwam, op voorstel van de universiteiten, het nieuwe programma 'Global Minds', dat als deelprogramma van het VLIR-UOS-Vijfjarenprogramma (2017-2021) België op diezelfde datum van start ging en dat ook aan de hogescholen werd opengesteld. Het Global Mindsprogramma heeft een heel andere finaliteit dan het programma Opleidingskosten. Het is een programma waarmee de capaciteiten en kennis van de Vlaamse universiteiten en hogescholen met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking verder worden opgebouwd en verdiept. Hierbij wordt ingezet op strategische niches/thema's die relevant zijn voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking en

gekozen worden door de verschillende instellingen, waarbij aansluiting wordt gezocht bij het eigen instellingsbeleid inzake internationalisering en ontwikkelingssamenwerking.

Deze capaciteitsopbouw is een noodzakelijke voorwaarde om aan effectieve UOS te doen met andere stakeholders, en dus een voorwaarde om bij te dragen tot ontwikkelingsdoelstellingen in het Zuiden. Deze capaciteit binnen elke instelling, in combinatie met eigen ervaring en internationale netwerken, is vereist om aan beleidsvoorbereidend onderzoek te kunnen doen in bepaalde domeinen, om ontwikkelingsrelevante opleidingen te kunnen geven en de bursalen uit ontwikkelingslanden te begeleiden, om projecten in het Zuiden te kunnen opzetten en uitvoeren, enz. Deze capaciteitsopbouw zal worden gerealiseerd door in te zetten op 3 intermediaire resultaten:

1. Een ontwikkelingsdimensie is geïntegreerd in het Vlaams hoger onderwijs conform de prioriteiten van de instellingen.
2. Een ontwikkelingsdimensie is geïntegreerd in het onderzoek aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen conform de prioriteiten van de instellingen.
3. Studenten, medewerkers en andere stakeholders van Vlaamse HOI zijn zich bewuster van ontwikkelingsproblematieken (sensibilisering).

Het budget voor het Global Minds programma wordt over de Vlaamse universiteiten verdeeld via een verdeelsleutel. Hierbij speelt onder meer het aantal studenten afkomstig uit ontwikkelingslanden een rol (dit dient gerapporteerd te worden, net als vroeger voor OPL).

UHasselt werkte een 5-jaren Global Minds programma uit waarbij ruimte is voor initiatieven die vanuit de dienst internationalisering worden opgezet (zoals professionalisering voor studenten, organisatie reisbeurzen, sensibiliseringsinitiatieven ...), maar ook de verschillende faculteiten financiering kunnen krijgen voor specifieke initiatieven via een competitieve call voor projecten.

Voor 2017 was een budget van € 136.000 voorzien.

VLIR-UOS onderzoeksinitiatieven - UHasselt

Zie Jaarverslag Onderzoek 2017.

VLIR-UOS sensibiliseringsinitiatieven - UHasselt

Global Minds programma worden verschillende sensibiliseringsactiviteiten opgezet en ondersteund. Het doel is om de derde wereld thematiek vanuit wetenschappelijke invalshoek bij het breder publiek te brengen. De activiteiten kunnen verschillende vormen aannemen: workshop, colloquium, conferentie, openbare les, voordracht, lessenreeks ... Vanuit de dienst internationalisering en ontwikkelingssamenwerking worden verschillende initiatieven georganiseerd, maar ook faculteiten worden aangemoedigd om sensibiliseringsinitiatieven te organiseren d.m.v. de competitieve call.

De UHasselt organiseerde de afgelopen jaren diverse sensibiliseringsinitiatieven. Zo ook in 2017:

- Keuzevak North-South (1955)

Tijdens het academiejaar 2016-2017 organiseerde de UHasselt deze sensibiliseringscyclus voor de 10de keer als een interdisciplinair keuzevak voor studenten van de associatiepartners. De focus lag op "Tackling Global Issues - toward a new era of thinking and acting?". In totaal werden bij deze reeks lezingen 254 studenten (voornamelijk UHasselt en PXL) bereikt.

- Wereldavond, met ca. 350 deelnemers: 8 maart 2017.
- Fair trade week met een Fairtrade debat, Fairtrade internationale quiz en fairtrade afterwork: 5-11 oktober 2017.

- Fairtrade dag in mei 2017 en een fairtrade afterwork.
- Intervisie sessies voor reisbeursstudenten die naar het Zuiden trekken. Hierbij wordt een volledige dag interculturele voorbereiding voorzien, een sessie over veiligheid en gezondheid en een debriefing na terugkeer. Deze sessies worden gegeven in samenwerking met ngo UCOS.
- Andere initiatieven: acties voor vluchtelingen (deelname 'refugee walk' in september), Warmste Afterwork ten voordele van 'vzw Kisangani' ...

VLIR-UOS beurzenprogramma's m.b.t. onderwijs - UHasselt

VOOR VLAAMSE BEURSAANVRAGERS: REISBEURZEN VOOR STUDENTEN (REI)

VLIR-UOS stelt jaarlijks een aantal reisbeurzen ter beschikking van Vlaamse studenten om hen de kans te bieden terreinervaring op te doen in een ontwikkelingsland binnen een academische context en hen bewust te maken van de ontwikkelingsvraagstukken in een geglobaliseerde wereld.

Vanaf 2017 zijn deze reisbeurzen inbegrepen in het Global Minds programma. Naast 15 VLIR-UOS beurzen, kon DIOS in 2017 ook beschikken over 3 beurzen vanuit het universiteitsfonds NALOU, 10 beurzen door een schenking van GroupA-Belisol en 15 vanuit een eigen financiering vanuit de dienst. Aangezien het aantal landen waarvoor een VLIR-UOS beurs mogelijk beperkter werd, en het aantal aanvragen hoger, zijn deze extra beurzen zeer welkom. In 2017 kwam India nog in aanmerking voor REI van VLIR-UOS. Vanaf 2017 zal dit niet langer mogelijk zijn.

In 2017 waren er 31 beurstoekenningen vanuit de faculteiten Geneeskunde en Levenswetenschappen, Architectuur en Kunst, Industriële Ingenieurswetenschappen en Bedrijfseconomische Wetenschappen. Hiervan gingen uiteindelijk 29 studenten naar het Zuiden (2 studenten konden uiteindelijk niet mee wegens herexamen en medische redenen).

Faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen:

- Geneeskunde: In totaal gingen 11 studenten Geneeskunde naar het Zuiden. Hiervan gingen 3 naar Sultanpar, India, 4 naar Jaipur, India en 4 naar Mandalay-Myanmar. De studenten in Jaipur werkten, naast hun inleefstage, mee aan het 'Handwaslied'. In samenwerking met Unicef maakten studenten van UHasselt en PXL een lied waarbij de basishygiëne op een speelse manier aan bod komt. Dit lied werd opgenomen en aangeleerd aan kinderen, personeel én ouders door de studenten in verschillende Indische scholen. Het 'Handwaslied' kwam uitgebreid in de media, en in november 2017 bezochten de koning en koningin het project tijdens hun missie in India. Decaan Piet Stinissen en promotor dr. Muriel Vermarien mochten in India het Handwaslied voorstellen aan Koningin Mathilde.
Aangezien India uit de landenlijst van VLIR-UOS verdwijnt, zal de faculteit in 2018 op zoek gaan naar nieuwe contacten voor stageplaatsen voor studenten geneeskunde.
- Revalidatiewetenschappen en kinesithérapie: 3 studenten verbleven in India voor het Ruchika project, 2 studenten gingen naar Jaipur, India samen met studenten Geneeskunde. Ook zij werkten mee aan het project rond het Handwaslied.

Faculteit Industriële Ingenieurswetenschappen:

- Vanuit de opleiding Industriële Ingenieurswetenschappen vertrok 1 beursstudent naar Kenia om het werk van zijn voorganger verder te zetten. Een duurzame, goedkope kookinstallatie werd ontworpen en gebouwd waarmee een lokaal dorpsschooltje zijn leerlingen te eten kan geven.

Faculteit Architectuur en kunst:

- 11 studenten trokken naar het Zuiden met een beurs: 5 naar Tanzania, 3 naar Madagaskar, 2 naar Zambia en 1 naar Oeganda.

Faculteit Bedrijfseconomische wetenschappen

- 1 studente verbleef in Togo voor onderzoek voor haar masterthesis. Dit project is in samenwerking met de faculteit Industrieel Ingenieurswetenschappen.

VLIR-UOS professionalisering -UHasselt

Vanuit het Global Minds programma is financiering voorzien voor het professionaliseren van personeel in het kader van UOS. In 2017 werden hiertoe, i.s.m. de dienst OODI 2 professionalisering georganiseerd:

- Interculturele communicatie (UCOS, 11 mei): 26 aanwezigen.
- Global Citizenship Education (UCOS, 9 november): 26 aanwezigen.

VLIR-UOS onthaal internationale studenten – UHasselt

Een onderdeel van het Global Minds programma is het verbeteren van de integratie van studenten uit ontwikkelingslanden. Naast de activiteiten die jaarlijks voorzien worden vanuit de dienst studentenvoorzieningen (zie jaarverslag StuVo) organiseerde DIOS in 2017 enkele informatieve sessies specifiek voor internationale studenten:

- Intercultural communication for international students (UCOS, 20 november): 8 aanwezigen.
- English infosessions library for international students (november): 7 aanwezigen.

Ondanks het beperkte aantal aanwezigen in deze sessies, waren de evaluaties zeer positief. Hierbij werd wel aangegeven dat internationale studenten ook graag interageren in sessies samen met Vlaamse studenten (en niet enkel gevisieerd op internationale studenten). DIOS onderzoekt mogelijkheden om dit te organiseren, alsook manieren om internationale studenten beter te bereiken en te mobiliseren. In de komende jaren zullen tevredenheidsbevragingen het onthaalbeleid voor internationale studenten verder optimaliseren.

VOOR BEURSAANVRAGERS UIT EEN ONTWIKKELINGSLAND: KOI-, ITP- & ICP-BEURZEN

Cf. supra

8 Taalrapportering 2016-2017

8.1 Doelstellingen en rechtsgrond

In academiejaar 2012-2013 stelde de instelling een taalbeleidsplan op: de Universiteit Hasselt wil zich positioneren als een sleutelactor van een innovatieweb met een regionale verankering én met zicht op de internationale context.

De provincie Limburg situeert zich in een regio waar de kennis van meerdere talen onmisbaar is, onder andere voor de arbeidsmarkt. In de context van de implementatie van *employability skills* in haar onderwijsconcept (uitbreiding van competentiegericht onderwijs), werd het belang van talen door het afnemend veld (werkgevers, bedrijven, enz.) nog verder onderstreept.

Om onderzoekers en docenten van hoge kwaliteit te kunnen aantrekken naar de onderzoekspeerpunten van de Universiteit Hasselt, moet hun recruiteringsgebied breder zijn dan Nederlandstalige landen. Tegelijkertijd, moet de Universiteit die mensen de gelegenheid geven om de Nederlandse taal te beheersen op een degelijk niveau. Dezelfde redenering geldt voor de recrutering van studenten voor specifieke opleidingen door de Universiteit georganiseerd.

Bovenop, legt het taaldecreet van de Vlaamse overheid concrete eisen op inzake beheersing van de taal waarin wordt gedoceerd om de kwaliteit van het onderwijs te bewaken.

8.1.1 Doelstellingen

Volgende doelstellingen zijn in het taalbeleidsplan gefomuleerd:

1. Voor de studenten
 - 1.1. De Vlaamse studenten van de UHasselt kunnen zich op een professionele/academische wijze uitdrukken (mondeling en schriftelijk) in de Nederlandse taal (doelpubliek: startende studenten).
 - 1.2. De internationale studenten krijgen de mogelijkheid om op een zeer korte tijd (voor of bij aankomst in Vlaanderen) Nederlands te leren zodat taal geen barrière is bij het leggen van de nodige sociale contacten met andere studenten, docenten en de leefgemeenschap (ERK-niveau A1-A2).
 - 1.3. De UHasselt voorziet in de mogelijkheid dat studenten die een initiële bachelor- of masteropleiding volgen met anderstalige opleidingsonderdelen of een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding, hun taalkennis van deze andere taal kunnen testen en bijscholen (ERK-niveau A2-B1).
 - 1.4. UHasselt-studenten krijgen de gelegenheid om een vreemde taal te beheersen (ERK-niveau B1-B2) waardoor ze als gediplomeerde ook internationaal direct inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt.
2. Voor de docenten en onderzoekers (OP en AP)
 - 2.1. In het kader van het integratiedecreet moet elk lid van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel, belast met een onderwijsopdracht, de onderwijstaal waarin hij een opleidingsonderdeel doceert op adequate wijze beheersen m.n. op het ERK –niveau C1. Bovendien moet elk lid van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel,

belast met een onderwijsopdracht en dat geen opleidingsonderdelen in het Nederlands doceert de Nederlandse taal beheersen op ERK-niveau B2.

- 2.2. De internationale onderzoekers of docenten die langer dan 6 maanden op de UHasselt verblijven krijgen de mogelijkheid om op een zeer korte tijd (voor of bij aankomst in Vlaanderen) Nederlands te leren zodat er taal geen barrière is bij het leggen van de nodige sociale contacten met andere onderzoekers en de leefgemeenschap (ERK-niveau A2-B1).
3. Voor het personeel (ATP)
 - 3.1. Het personeel van de UHasselt dat in contact komt met anderstalige gasten beheerst de Engelse taal op ERK-niveau B1-B2.
 - 3.2. De UHasselt stimuleert haar personeel om vreemde talen te leren om het internationaal karakter van de instelling te versterken.

8.1.2 Resultaten

VOOR DE STUDENTEN

1.1. De Vlaamse studenten van de UHasselt kunnen zich op een professionele/academische wijze uitdrukken (mondeling en schriftelijk) in de Nederlandse taal (doelpubliek: startende studenten).

Een aantal opleidingen van de UHasselt (TEW, HI, BI) bieden 'Academisch Nederlands' als verplicht opleidingsonderdeel in de eerste twee trimesters van het 1^e bachelorjaar aan. Dit opleidingsonderdeel draagt bij aan de volgende eindcompetenties:

De bachelor TEW/HI/BI kan vlot, correct en helder communiceren, rapporteren en presenteren. H/Zij doet dit in de opleidingstaal. H/zij kan tenminste twee andere talen, zowel mondeling als schriftelijk, adequaat gebruiken in een bedrijfscontext op beleidsniveau.

Andere opleidingen bieden een verplicht opleidingsonderdeel m.b.t. communicatievaardigheden aan (vb. 'Professionele communicatie' 1^e ba handelswetenschappen, 'Communicatievaardigheden' in 1^e ba geneeskunde en 1^e ba biologie, 'Basiscommunicatie' in 1^e ba revalidatiewetenschappen en kinesitherapie ...).

De overige bacheloropleidingen integreren communicatievaardigheden (bv. mondeling en schriftelijk rapporteren en presenteren), in de andere opleidingsonderdelen.

1.2. De internationale studenten krijgen de mogelijkheid om op een zeer korte tijd (voor of bij aankomst in Vlaanderen) Nederlands te leren zodat taal geen barrière is bij het leggen van de nodige sociale contacten met andere studenten, docenten en de leefgemeenschap (ERK-niveau A1-A2).

De UHasselt biedt internationale studenten de mogelijkheid een basiscursus Nederlands te volgen bij aankomst in Vlaanderen. Deze cursus wordt 2 keer per jaar kosteloos aangeboden, met name in september en februari. In september, voorafgaand aan de start van het academiejaar, betreft het een intensieve basiscursus van in totaal 60u gespreid over 2 weken.

De basiscursus die start in februari wordt gespreid over de volledige 2de semester met initieel (eerste 8 weken) 5u per week en vervolgens 3u per week.

Naast de intensieve basiscursus wordt een vervolgcursus voor beginners aangeboden (3u per week), een cursus 'Nederlands tussenniveau' (3u per week) en een conversatieklas (2u per week).

Hieraan nemen naast internationale studenten die langer dan de eerste semester verblijven aan onze instelling ook internationale doctoraatsstudenten en onderzoekers deel.

Sinds 2014-15 worden al deze cursussen aangeboden door een personeelslid van de UHasselt.

1.3. De UHasselt voorziet in de mogelijkheid dat studenten die een initiële bachelor- of masteropleiding volgen met anderstalige opleidingsonderdelen of een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding, hun taalkennis van deze andere taal kunnen testen en bijscholen (ERK-niveau A2-B1).

1.4. UHasselt-studenten krijgen de gelegenheid om een vreemde taal te beheersen (ERK-niveau B1-B2) waardoor ze als gediplomeerde ook internationaal direct inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt.

Een aantal opleidingen van de UHasselt biedt taalopleidingsonderdelen aan binnen het pakket van verplichte opleidingsonderdelen of als keuzeopleidingsonderdeel. Daarnaast biedt de UHasselt een basiscursus Engels (2u per week) en conversatieklassen Engels (2u per week) aan onder begeleiding van een lesgever van de UHasselt. De conversatieklassen worden georganiseerd samen met een native speaker en maken studenten in kleine groepen vertrouwd met de Engelse taal. De nadruk ligt op spreekvaardigheid, maar ook Engelse grammatica komt aan bod.

VOOR DE DOCENTEN EN ONDERZOEKERS (OP EN AP)

2.1. In het kader van het integratiedecreet moet elk lid van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel, belast met een onderwijsopdracht, de onderwijstaal waarin hij een opleidingsonderdeel doceert op adequate wijze beheersen m.n. op het ERK –niveau C1. Bovendien moet elk lid van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel, belast met een onderwijsopdracht en dat geen opleidingsonderdelen in het Nederlands doceert de Nederlandse taal beheersen op ERK-niveau B2.

In kader van de nieuwe taalregeling, van kracht sinds academiejaar 2013-2014, sloot UHasselt in 2014 een overeenkomst af met CERAN. Deze overeenkomst voorziet in de begeleiding van het onderwijzend en het academische personeel van de UHasselt bij de verwerving van de Engelse taal (ERK-niveau C1) en/of Nederlandse taal (ERK-niveau B2 of C1) d.m.v. opleidingstrajecten op maat.

Aan de hand van een screening vooraf bepaalt CERAN het taalniveau van elke docent en werkt vervolgens een opleidingstraject uit (rekening houdende met het reeds aanwezige taalniveau). Het opleidingstraject bereidt specifiek voor op de af te leggen test (respectievelijk ITACE / ITNA).

Het CERAN-opleidingstraject gericht op de ITACE-test m.b.t. C1 Engels bestaat uit een kort gefocust traject, m.n. een tweedaags residentieel taalbad te Spa, gevolgd door een opvolgtraject aan de UHasselt bestaande uit een inhouse training van in totaal 30 uur in kleine groep (max. 4 docenten) en gespreid over meerdere weken. Na afloop van dit opleidingstraject nemen de docenten deel aan

de ITACE-test of TOEFL-test. In academiejaar 2016-2017 nam 1 docent rechtstreeks, zonder CERAN-traject, deel aan de TOEFL-test. In 2017 nam er niemand deel aan de ITACE-test.

Het CERAN-opleidingstraject gericht op de ITNA-test m.b.t. B2/C1 Nederlands bestaat uit een gefocust traject, nl. een residentieel taalbad van 2 weken te Spa, gevolgd door een opvolgtraject aan de UHasselt bestaande uit een individuele inhouse training van in totaal 30 uur gespreid over meerdere weken. In 2016-2017 volgden in totaal 9 docenten dit opleidingstraject (ter voorbereiding van hun onderwijsopdracht in 2017-2018).

Na afloop van dit opleidingstraject nemen de docenten deel aan de ITNA-test.

Buiten deze algemene trajecten bieden we via CERAN ook trajecten op maat aan: dit kan gaan van specifieke voorbereiding op de ITNA-test, lessen met een focus op grammatica of uitspraak (Engels) of een pakket extra individuele lessen.

Sinds 2014 tracht de meerderheid van onze docenten het ERK-niveau C1 Engels te behalen via de KU Leuven-portfolio test. Hiertoe stellen de docenten een dossier samen bestaande uit:

- Publicatielijst met minstens 2 publicaties als eerste auteur in een internationaal gereviewd wetenschappelijk tijdschrift
- Lijst met de meest recent (laatste 3 jaar) gevolgde Engelstalige congressen en symposia
- Een video-opname van een presentatie, interview of een college in het Engels met minimaal 5 à 10 minuten spontaan taalgebruik die bruikbaar is voor de taalattestering conform onderstaande ERK-descriptoren m.b.t. het C1-niveau:
 - Vocabulary control: occasional minor slips, but no significant vocabulary errors
 - Vocabulary range: has a good command of broad lexical repertoire allowing gaps to be readily overcome with circumlocutions; little obvious searching for expressions or avoidance strategies. Good command of idiomatic expressions and colloquialisms.
 - Spoken fluency: can express him/herself fluently and spontaneously, almost effortlessly. Only a conceptually difficult subject can hinder a natural, smooth flow of language.
 - Coherence and cohesion: can produce clear, smoothly flowing, well-structured speech, showing controlled use of organizational patterns, connectors and cohesive devices. Can use a variety of linking words efficiently to mark clearly the relationships between ideas.
 - Phonological control: can vary intonation and place sentence stress correctly in order to express finer shades of meaning.
 - Grammatical accuracy: consistently maintains a high degree of grammatical accuracy; errors are rare and difficult to spot. Good grammatical control; occasional 'slips' or non-systematic errors and minor flaws in sentence structure may still occur, but they are rare and can often be corrected in retrospect.
 - Grammatical range: regularly uses complex sentences, incorporating present and past participle phrases; rarely combined with ellipsis. Uses appropriate tenses throughout; including in conditional sentences. Regularly uses appropriate modal verbs and regularly complex noun phrases.
- In de loop van 2015 werd het dossier aangevuld met een gesprek op het Instituut voor levende talen van de KU Leuven (ILT) dat betrekking heeft op de specifieke taalvaardigheid die nodig is

voor het doceren en examineren: studenten oriënteren in de cursus, opdrachten geven, lessen structureren, bijkomende informatie vragen op het examen, etc.

In 2016-2017 namen in totaal 19 docenten deel aan de KU Leuven portfolio test.

2.2 De internationale onderzoekers of docenten die langer dan 6 maanden op de UHasselt verblijven krijgen de mogelijkheid om op een zeer korte tijd (voor of bij aankomst in Vlaanderen) Nederlands te leren zodat de taal geen barrière is bij het leggen van de nodige sociale contacten met andere onderzoekers en de leefgemeenschap (ERK-niveau A2-B1).

De UHasselt biedt, eveneens in samenwerking met CERAN, aan ZAP-leden zonder onderwijsopdracht, maar die benoemd zijn of die zicht hebben op een benoeming een traject Nederlands aan, bestaande uit twee delen: een residentieel taalbad van 2 weken, gevolgd door een individuele training van 10 sessies van 3 uur. De ZAP-leden nemen hieraan deel op eigen initiatief.

Onderzoekers kunnen deelnemen aan een intern taaltraject Nederlands (introductory Dutch). Meer informatie kan teruggevonden worden op de website: <https://www.uhasselt.be/Language-courses>.

Voor het personeel (ATP)

3.1 Het personeel (ATP) van de UHasselt dat in contact komt met anderstalige gasten beheerst de Engelse taal op ERK-niveau B1-B2.

3.2 De UHasselt stimuleert haar personeel om vreemde talen te leren om het internationaal karakter van de instelling te versterken.

Het is de bedoeling om in de toekomst taalopleidingen op te nemen in het professionaliseringsaanbod voor het personeel, maar dit is momenteel nog niet concreet uitgewerkt.

8.1.3 Overzicht van de aard van de gemotiveerde beslissingen van de anderstalige opleidingsonderdelen waaruit de meerwaarde voor de studenten en het afnemend veld en de functionaliteit voor de opleiding blijkt

Een aantal wetenschapsdomeinen, gekenmerkt door een grote mate van internationalisering, beschouwt een grondige, vakspecifieke kennis van het Engels als een voorwaarde om het beroep te kunnen uitoefenen en als noodzakelijk voor verdere professionalisering. Bovendien vragen de toegenomen studentenuitwisseling en -mobiliteit naar mogelijkheden op het vlak van Engelstalig onderwijs.

Zeker in masteropleidingen is er de nood om in een aantal gevallen Engelstalige opleidingsonderdelen aan te bieden. De functionaliteit voor de opleiding op vlak van bv. forumtaal van het wetenschapsdomein en de bijhorende (top)literatuur, het vertrouwd maken van studenten met de onderzoeksredenering en praktijken die in een internationale en anderstalige context gebeuren, het beoogd beroepsprofiel en de tewerkstellingsmogelijkheden staat hierbij voorop, naast andere aspecten zoals anderstalige docenten en deelname van internationale studenten aan het onderwijs.

8.2. Voorwaarde inzake kwaliteit en democratisering

8.2.1. Onderwijzend personeel

(Zie 8.1.2)

8.2.2. Studenten

8.2.2.1. De instelling voorziet in de mogelijkheid dat studenten die een initiële bachelor- of masteropleiding volgen met anderstalige opleidingsonderdelen of een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding, hun taalkennis van deze andere taal kunnen testen: op welke wijze gebeurt dit binnen de instelling?

De betreffende testen worden zo spoedig mogelijk voorzien binnen onze instelling.

8.2.2.2. Welke taalbegeleidingsmaatregelen voorziet de instelling in het opleidingsprogramma van initiële bachelor- of masteropleidingen met anderstalige opleidingsonderdelen of van anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen?

8.2.2.3. Op welke wijze voorziet de instelling voor studenten in aangepaste voorzieningen, waaronder een kosteloos toegankelijk en behoeftedekkend aanbod van Nederlandstalige en anderstalige taalcursussen en taalbegeleidingsmaatregelen?

- Taalopleidingsonderdelen in het opleidingsprogramma
- Cursussen Engels vermeld in 8.1.2
- Cursussen Nederlands vermeld in 8.1.2

8.2.2.4. De studenten hebben het recht om over een AOO het examen in het Nederlands af te leggen indien er binnen de opleiding geen NI OO equivalent is binnen een initiële Nederlandstalige opleiding

- Hoeveel studenten maken hiervan gebruik?
- Voorziet de instelling in een specifieke procedure om dit aan te vragen?

Met betrekking tot anderstalige opleidingsonderdelen in initiële Nederlandstalige opleidingen kunnen de studenten desgewenst het examen in het Nederlands afleggen. Om hieraan tegemoet te komen worden de examenvragen van deze opleidingsonderdelen in de meeste gevallen in het Nederlands en in het Engels voorzien. De student kan in het Nederlands dan wel in het Engels antwoorden. Aangezien nergens geregistreerd wordt of studenten in het Nederlands dan wel in het Engels geantwoord hebben op het examen, is het niet mogelijk om aan te geven hoeveel studenten hiervan gebruik maken.

Door deze werkwijze is het bovendien niet nodig om te voorzien in een procedure om de student dit te laten aanvragen.

8.3. Gedragscode

De gedragscode zoals omschreven in artikel II.272 van de Codex Hoger Onderwijs wordt ter beschikking gesteld op de volgende UHasselt-website: <http://www.uhasselt.be/UH/onderwijs-en-examenreglement/OER-regeling/Onderwijsregeling/2-Taalregeling.html>.

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

www.uhasselt.be
Universiteit Hasselt
Martelarenlaan 42 | BE-3500 Hasselt
Tel. +32 (0)11 26 81 11 | Fax: +32 (0)11 26 81 99
E-mail: info@uhasselt.be